

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
za inozemstvo
polletno 210 Din
za inozemstvo
celoletno 420 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
tiskopis, peči-vrsta
maltooglasov po 150
in 20, večli oglasov
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
in pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 jutro
rezen, pondelike in
dneve po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V mrtvilu.

Šef vlade g. Nikola Pašić se je torej odpeljal v Monte Carlo na oddih. Za mesec dni, pravijo. Njegovo zdravje ni najbolje, pravijo, in potreben je odpočitek. Gotovo. Ni ga med nami, ki ne bi bil prepričan, da je g. Pašić odpočitek nujno potreben in ki mu ne bi tega od srca privoščil. Da, prijatelji kakor nasprotniki so soglasni v tem, da je g. Pašić že davno zaslužil trajen odpočitek in da bi najbolje storil, če bi sploh odložil vladno breme, ki je zanj vsekakor pretežko in ki ga očitno več ne zmaguje.

Toda g. Pašić na to še ne misli. Naravnost genljiva je ta ambicija starega gospoda, izvrševati stvari, ki bi celo mlajšemu, krepkejšemu, zmožnejšemu delale veliko preglavic. G. Pašić je očitno prepričan, da bi obvladal sedanji položaj, ki je najtežji in najkritičnejši od vseh, kar jih je preživel kot premier države SHS. Toda ves svet o tem dvomi.

Ko je pred štirimi tedni g. Pašić poslal skupščino domov, je zatrjevala njegova okoličina, da bo on vsekakor do pravoslavnega bojišča vse, kar se je nabralo hudega, dovedlo delo vlade in parlamenta v popoln zastoj in ustvarilo sedanji nemogoči in nevzdržni položaj, z energično roko uredil in poravnal. Prišel je pravoslavni bojišč, g. Pašić pa ni naredil še prav nič. In zdaj je šel na dolge počitnice, med katerimi seveda tudi ne bo nič naredil. Na 29. januarja pa se ima zopet sestati skupščina. Če pride gosp. Pašić do tedaj nazaj ali ne, situacija bo ista ko danes. Delati ne bo mogla, ker ne bo imela kaj, g. Pašić pa bo dalje »reševal« krizo, in mesec, dva meseca... kakor bo Bog dal in g. Pašić.

Kajti druge skrbi kakor edino to, kako bo obdržal skupaj svojo vladno oziroma parlamentarno večino, g. Pašić očitno nima. Kako sicer stvari v državi stoji, pred vsem, kaj pravi ljudstvo, ali je zadovoljno ali ne, ali je voljno razmere, ki ga čezdalej bolj pritiskajo k tlom, še dolgo prenašati in trpeti, vse to in drugo g. Pašić očitno nič ne skrbi. Ko bi ga skrbelo, ne bi pustil vse, kakor je, in šel na počitnice, vsaj ne tako dolge. Če bi pa že radi svojega zdravja moral iti, potem bi pač odložil svojo funkcijo in jo prepustil drugemu.

Toda takih skrbi g. Pašić nima. In je tudi gospod z absolutno voljo: brez njega se ne sme nič zgoditi, nič narediti, nič odločiti. Poslal je na počitnice ne samo skupščino, ampak tudi vladu in sploh takorekč celo državo. Kakor tisti vladar neke nemške države v starih dobrih časih, ko je zaukazal: Vse delo ima počivati, samo davki se imajo plačevati.

Zares v idilične patriarhalne razmere smo zaplavali. Zdi se nam, ko da živimo v deveti deželi, ko da se cedita po naši državi mleko in med, ko da se potapljamo v blagostanju in nas ne tare nobena nadloga in nobena skrb... Toda žalibog, kruta resničnost je okoli nas, nam prede huda in z grozo že gledamo v črn prepad.

Mi Slovenci pred vsem; ker mi smo že čisto na robu prepada. Mi se zavedamo, kaj nam grozi, in mi nujno potrebujemo in željno pričakujemo pomoči. Mi tako ne moremo več eksistirati. Take razmere, tako vladanje, tako gospodarjenje v državi, vse to ni nič. Mi nismo vajeni upravljati čas in denar, mi smo vajeni dela in pa da uživamo sadove svojega truda. Mi nočemo, da bi se nam — kakor se nam zdaj godi — od dne do dne slabše godilo, mi hočemo, da se nam godi dobro, ker to s svojim delom in trdom tudi zaslužimo. In mi tudi ne trpimo, da bi se ta naša država, od prirode tako blagoslovljena, nudeča nam vse pogoje za lepo življenje, od slabih gospodarjev sistematično rušila. Nam Slovencem se ne more prav nič očitati; mi smo dajali vse, kar se je od nas zahtevalo, in še veliko več, mi smo voljno doprinali vse žrtve, a hočemo pa od svojih žrtv tudi kaj imeti.

Slabšega gospodarjenja, kakor ga sedaj doživljamo pod vladno RR, še ni bilo nikoli in treba mu je napraviti kraj. Ta vlada g. Pašića je v teh šestih mesecih svojega »dela« pokazala na tako gorostasen način svojo popolno nesposobnost, da je krvavo škoda vsake ure, ki jo še preživlja. Ta vlada mora pasti.

G. Pašić je na počitnicah, naj jih le uživa, želimo mu najboljšega zdravlja. Toda med tem bo šel po celi Sloveniji glasen protest proti njegovi »vladini« in ta protest bo odmeval tudi na vseh koncih in krajih države in ne bo tihi, dokler ne priklje vlade ustvarjajočega dela, napredka in povzdige, ki si je naša država tako živo želi in ki jo država tako nujno potrebuje.

Falzifikatorski škandal ogroža mir in red na Madjarskem.

FRANCIJA ZAHTEVA ODSKODNINE 200 MILIJONOV FRANKOV. — NACIONALISTI PRIPRAVLJAJO POHOD NA BUDIMPEŠTO. — POOSTRENO NASPROTJE MED HORTHYJEM IN BETHLENOM. — NADALJNE ARETACIJE V DRŽAVNEM GEOGRAFSKEM ZAVODU. — PRIZADETE SO MNOGE VODILNE POLITIČNE OSEBNOSTI. — PRVA ODKRITJA DUNAJSKE POLICIJE L. 1921. SO NA ZAHTEVO VLADE ZAKRILI.

Budimpešta, 8. januarja. (Izv.) Kljub temu, da ves vladni aparat skuša preprečiti nadaljnja odkritja v zadevi ponarejanja frankov, je francoska policija predložila državnemu predsedniku Horthyju nov dokazni material, ki bo v aferi podal čisto nove momente. Madjarska vlada je vznemirjena vsled poročil časopisja držav male antante, da se le-ta pridruži demarši Francije, ki bo od madjarske vlade zahtevala odškodnino 200 milijonov frankov in posebne kavnice za preprečenje novih ponarejanj. V javnosti se razširjajo najrazličnejše alarmne vesti. Gombösa je baje odpotoval iz Budimpešte na deželo, da tam zbere čete »probujajočih se Madjarov« in z njimi napade Budimpešto. Gombösa je po drugi verziji poslan v tej misli sam Horthy, da organizira puč, ki bo zakril bistvo afe. Drugi listi zopet pišejo, da sta si v lasch Horthy in Bethlen, ker imata vsak svojega pretendentu za madjarski prestol. Horthyjeva slava mineva, ponarejevalska afera grozi odnesti Horthyja samega. Razdor med različnimi »legitimisti« in »monarhisti« se je tako pogloobil, da je pričakovati vsak hip izbruh državljske vojne. Horthy je baje celo zahteval odstop Bethlenove vlade, ki se mu je uprla. Zato pričakujejo napad milice na Budimpešto. Socialistične grupe izrebljajo splošno zmedo v svoje namene in kličejo svoje mase na ulice.

Budimpešta, 8. januarja. (Izv.) Detektivi so zaplenili tiskarski stroj, s katerim so se tiskali falzifikati frankov. Stroj je bil najden v državni tiskarni. Aretiranih je bilo še več uradnikov državnega vojnega geografskega zavoda, med njimi inž. Andrej Parago. Vlada se je strašno blamirala. Skoro neposredno pred najdbo tiskarskega stroja je namreč izdala komunikacijo, da hišna preiskava v kartografskem zavodu ni dovedla do nobenega rezultata. Ze med tem pa je bil aretiran uradni kartografskega zavoda Görö, ki je zaslisan izjavil, da so se falzifikati tiskali v kartografskem zavodu.

Budimpešta, 8. januarja. (Izv.) Na dan so prišle nekatere podrobnosti. Načrt za ponarejanje frankov je bil po izjavi Andreja Andora napravljen pred desetimi meseci. Windischgrätzov tajnik je oskrbel potrebni papir in ga prepeljal na Madjarsko. Princ Windischgrätz je izjavil, da ima 30 sokrivcev, ki pripadejo vodilnim političnim krogom v Budimpešti.

Dunaj, 8. januarja. (Izv.) Za popolno zmešnjavo na Ogrskem skrbe pristaši različnih pretendentov za ta nesrečni prestol. Med pristaši Otona in Albrehta je že prišlo do spopadov. Tretji kandidat je po najnovejših vesteh bivši romunski prestolonaslednik Karol, ki tudi pripravlja položaj, da stopi v ospredje sedanjega političnega meleteža.

Budimpešta, 8. januarja. (Izv.) Izvršene so senzacionalne aretacije. Aretiran bo hrvatski minister grof Karl Csaky, bivši minister grof Teleky, prosvetni minister Klebelsberg, podpredsednik Szörcey, Peter Tolnab, sin prejšnjega ministra, Andrej Andor, sin namestnika državnega tajnika v justičnem ministrstvu. Aretiran je bil tudi strojniki kartografskega inštituta.

Dunaj, 8. januarja. (Izv.) Dunajsko francosko poslaništvo ne vidira nobenega ogrskega potnega lista več. Isto bodo storila tudi druga francoska diplomatska zastopstva. Največjo senzacijo je v Budimpešti vzbudila vest, da sta v afero zapletena tudi Albrecht Habsburški in njegova mati Izabela, ki je baje napravila načrt in dala pobudo. Drž. pravdnštvo bo odredilo zaporo nad premoženjem osumljenih oseb, pred vsem nad premoženjem kneza Windischgrätz. Notranji minister Rakovszki in naučni minister Klebelsberg bosta pod silnimi udarci, ki jih je dobila struja »albrehtistov«, ki jo v vladi zastopata, morala podati demisijo. Istotako bo odslovljen Koloman Kanya, ogrski poslanik v Berlinu, pristaš Albrechtov. Kanya je že odpotoval v Budimpešto.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Policija je izpustila Polnaya, sina ravnatelja »Atlantic-Trust«, ker je dokazal, da ni bil v nobeni zvezi

z afero s ponarejenimi franki. Prijateljema Marsofskemu in Matkovicsu je dal kovčke, ni pa prav nič vedel, da jih bosta rabila v tihotapske namene.

Berlin, 8. jan. (Izv.) V ozemlju Ruhra je policijsko ravnanje poslalo več uradnikov, da iščejo sledi za ponarejenimi franki, ki so prišli tja iz Mežarske.

Pariz, 8. jan. (Izv.) »Matin« piše, da je v aferi s ponarejenimi franki tudi Horthy sokrivce.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Socialistična stranka energično zahteva, da se radi afe s ponarejenimi franki takoj skliče narodna zbornica. Meščanska opozicija je ta predlog socialistične stranke odklonila, tako da socialisti niso mogli dobiti 50 podpisov, ki so potrebni za vložitve takega predloga. Ker je ta predlog propadel, je sklenilo vodstvo socialistične stranke začeti novo »cijo za sklicanje parlamenta. Socialisti zahtevajo, da ne sedanja vlada odstopi in naj se imenuje nova ki bo vzpostavila red in mir in ki bi razpisala nove volitve.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Časopisje demantira vesti da bi bil notranji minister ukinil avtonomijo »Nacionalne zveze«.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Princ Windischgrätz in Nadossy sta izjavila, da nimata proti republiki, da se ju pridruži v preventivnem zaporu, nobenega ugovora, vsled česar je postala razsoda pravomočna.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Policijsko odprtvo, ki je imelo nalogo da ugotovi, ali se je nahajala na Windischgrätzovem dvorcu tiskarna za tiskanje bankovcev, se je vrnilo. Njegovo delo je postalo brezpredmetno ker se med tem časom odkrili, da so se tiskali bankovci na kartografskem zavodu. Policija je izpustila Mankovicsa, katerega so aretirali v Haagu.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Gombösa je težko »plan. Obdolžili so ga, da je bil v zvezi z nekaterimi ponarejevalci frankov. Nekateri osumljenici so se namreč pri zaslišavanjih nanj izjavili, Gombösa odločno izjavlja, da o aferi absolutno ničesar ni vedel in da je zanj izvedel šele iz časopisov.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Proti državnemu poslancu Alajnu se je uvedlo o zbiranju njegove izjave o aferi kazensko postopanje.

Pariz, 8. jan. (Izv.) Uradniki francoske policije, ki zasledujejo afero s ponarejenimi franki, so se sestali z vodjo mednarodne varnostne zveze v svrhu skupnega dela.

Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Včeraj so prišli na svet ponarejenim mežarskim bankovcem po milijon kron. Tak bankovec so dobili v centru države za nabavo živil.

VSEENEMCI SO PODPIRALI MADJARSKO GOLJUFIJO.

Dunaj, 7. januarja. (Izv.) Krščansko-soc. »Neuigkeitsblatt« poroča, da je bilo madjarsko ponarejanje češkoslovaških novčanic že dalje časa dobro znano. Dunajska policija je hotela že večkrat energično nastopiti proti razpečevalcem falzifikatov, pa je vsak korak policije preprečila vsenemška stranka, ker se je bala, da bi bili kompromitirani tudi vsenemški irredentisti. — »Abend« pravi k temu poročilu: Danes moramo ugotoviti, da so člani avstrijske vlade sokrivi na zločin, ki danes pretresa sredo Evrope. Ti so postali sokrivi, ker so madjarske zločince, ki so bili v rokah avstrijske justice, na željo ogrske vlade zopet izpustili. Julija 1921 je bil prijel neki Blau, ko je hotel pri firmi Glodschmidt & Co. izmenjati več češkoslovaških 500kronskih bankovcev. Tedaj je dunajska policija v par dneh odkrila vso družbo razpečevalcev. Voditelj je bil dr. Julius Meszaros, ki je bil na Dunaju prijavljen pod imenom Trautmann. On je vseučiliški profesor, ravnatelj ogrskega narodnega muzeja in voditelj ogrske irredente med Slovaki. Drugi vodja ponarejevalcev je bil dr. Györfi. Tedanja preiskava je ugotovila, da je bilo to pot razpečanih falzifikatov za 100 milijonov k. Dunajska policija je dobila vse dokaze. Tudi tiskarna je bila ugotovljena, in sicer je bila to Oskar Rohr v Wetzelsdorfu

Krščansko delavstvo!

Da protestiramo proti ukinitvi posredovalne za delo, proti zmanjšanju podpor za brezposelne, proti znižanju kreditov za kumantarne zavode in za varstvo otrok, sklicujemo za nedeljo, dne 10. januarja ob 10 dopoldne

protestno zborovanje

V LJUDSKEM DOMU V LJUBLJANI.

Govorita poslanec dr. Andrej Gosar in poslanec Franc Smolej.

Manifestirajmo za ohranitev naših socialnih zavodov!

DELAVSKA ZVEZA.

pri Gradcu. 8. julija 1921 je bilo 11 glavnih krivcev izročenih sodišču. Ze 13. julija pa je posredovalo ogrsko poslaništvo na Dunaju ter zahtevalo, da se osumljenici izpuste. Policija je izpustitev odklonila, toda na glavno razpravo policija še do danes zastoj čaka. Postopanje je bilo na ukaz dunajske vlade ustavljeno z aktom 6768/21. Državno pravdnštvo ustavitve utemeljuje, da iz dokaznega materiala ni razvidno, da bi osumljenici ponarejali denar iz koristolovnih namenov, da so popravili škodo in da obstojajo nepremostljive težkoče za izvedbo dokaza. Strške postopanja je plačalo ogrsko ministrstvo zunanjih zadev. Tedanji pravosodni minister je bil zastopnik vsenemške stranke dr. Leopold Waber.

MADJARSKA JE S PONAREJANJEM DENARJA UNICEVALA SOSEDENE DRŽAVE.

Češki listi se obširno bavijo s predžgodovino tako zvane Windischgrätzove afe in posebej s ponarejanjem češkoslovaških novčanic, ki se je na Madjarskem prakticiralo že par let. Ze v letu 1919. so prišli na dan ponarejeni kolki, s kakršnimi je češkoslovaška republika kolkovala bivši avstrijski denar. Ze tedaj je bilo ugotovljeno, da bi bile velike množine teh kolkov vtihotapljene iz Budimpešte. V letu 1920. so ugotovili dve seriji ponarejenih čeških 100kronskih bankovcev. Po izpovedi prič, zaslišanih v Bratislavi, so bili ti falzifikati izvršeni v ogrskem litografskem zavodu, ki jih je tiskal na ukaz ogrske propagandne pisarne. S to falzifikacijo si je opomogel tedaj Jelicska, da je finansiral svojo iredento. Se v letu 1920. so se pojavile v Romuniji velike množine falzificiranih čeških 500kronskih bankovcev. Policija je tedaj zaprla in zapečatila tiskarno »Magyar Fenynyomda« in konfiscirala kliseje. V zvezi s tem ponarejanjem so bili tedaj visoki častniki ogrskega vojnega ministrstva, med njimi tudi dr. Karl Bulissa. Del falzifikatov je bil tiskan v tiskarni vojnega ministrstva v Budimpešti.

V letu 1921. so dobili ponarejene 500kronske češke bankovce na Dunaju. Dunajska policija se je posrečilo zapreti celo vrsto oseb, ki so hotele po trgovskih obratih falzifikate spraviti v promet. Med aretiranimi so bili: dr. Julius Maszaros, Ludvik Klein in Gyoeffly. Policija se je posrečilo iztakniti delavnico, iz katere so izšli ti falzifikati, v kraju Wetzelsdorf pri Gradcu. Vsi tehnični delavci v ponarejevalnici so bili Ogri, pristojni v Budimpešto, in posrečilo se jim je, da so vsi tudi srečno ušli na Ogrsko. Dunajska policija je tedaj zaprosila budimpeštansko, da uvede preiskavo in krivce kaznuje, toda preiskava v Budimpešti je bila na višje povelje ustavljena. Vodil jo je Nadossy.

5. julija 1921 je poklical Nadossy k sebi zastopnike tiska in jim sporočil, da je ostala preiskava brezuspešna in je ustavljena. Oporozil je časnikarje, da bi vsako pisanje o tej zadevi moglo škodovati državnim interesom. Zanimivo je, da je tudi pri sedanjem škandalu takoj prišel na dan prof. Meszaros in dr. Pazurik, ki je zet dr. Jelicske. Gotovo je, da so Madjari falzificirali na debelo že vsa leta po vojni. S tem so hoteli škodovati sosednim slovanskim državam in dobiti zase denar. Zato je tudi naša država dolžna, da energično poseže v akcijo, ki ima namen enkrat končati to največjo mednarodno goljufijo.

WINDISCHGRAETZOVA AVANTURA.

Vse časopisje se bavi tudi z zasebnim življenjem princa Ludvika Windischgrätz. Prihodnje dni se bo pričel pred budimpeštansko sodnojo zanimiv proces proti princu. V letu 1923. se je ustanovil pod prinčevim vodstvom sindikat za preskrbo Budapešte s pre-

mogom: Poleg princa so bili v sindikatu še 4 mažarski člani. Vsak član naj bi imel 7 odstotkov čistega dobička. Z budapeštansko plinarno je sindikat sklenil pogodbo, ki je ostala v veljavi do 30. sept. 1925. Član sindikata Hammersky je sedaj dvignil obtožbo proti princu in ostalim članom, da so ga hoteli opehariti za njegov delež na dobičku, ki mu še ni izplačan, dasi je dobiček sindikata deponiran v banki. Kmalu po sklenitvi pogodbe je namreč princ začel izjavljati, da delež ogrskih članov sindikata ne more znašati 7 ampak le kvečjemu 4 odstotke, ker se je za **podvzetje zavzel francoski minister Loucher**, ki da zahteva za svoje sodelovanje 15 odstotkov deleža ogrske skupine. Izkazalo pa se je, da si je princ vse to izmislil. Princ je poleg tega akcije Hammerskyja brez njegove vednosti uporabil za plačilo svojih dolgov. Princ je spomladi 1923 v hazardnih igrah na Dunaju izgubil 3 milijarde.

Politično zatišje v Belgradu.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Politično življenje je med pravoslavniimi božničnimi prazniki popolnoma mirno. Ministrski predsednik Pašić je snoči odpotoval v Monte Carlo, fin. minister Stojadinović je na potu v Ameriko, nekateri ministri so odpotovali iz Belgrada, tako tudi poslanci. Izšel ni noben časopis. V tem miru praznuje Belgrad božične praznike. V ponedeljek bo oživila skupščina, ko se vrnejo nekateri poslanci, da nadaljujejo proračunsko razpravo v fin. odboru. Zanimanje vzbuja madjarska afeta s ponarejenimi franki.

Ljapčev popolni naslednik Cankova.

Sofija, 8. jan. Nova vlada se je predstavila parlamentu z izjavo, ki odobrava politiko odstopivšega Cankovega ministristva in obeta, da bo vladala v istem duhu naprej. Ljapčev upa, da bo dobil večje inozemsko posojilo, ki naj obnovi propadlo bolgarsko gospodarstvo.

Ahmed beg Zogu -- albanski kralj?

Ahmed beg Zogu se hoče proglasiti za kralja Albanije. S to mislijo se bavi, odkar je pri volitvah dobil absolutno oblast v deželi. Svojo namero utemeljuje s tem, da razmere v Albaniji še niso dozorele za republikansko vladarstvo. Kulturni in politični niveau dežele je še prenizek in večna krvava nasprotstva med plemeni zahtevajo absolutistični državni ustroj.

Kriza avstrijske vlade.

Dunaj, 8. jan. (Izv.) Najavljeni odstop nekaterih članov dr. Ramekovega kabineta bo imel najbrž za posledico demisijo celokupne vlade. Gotovo je, da v novi kombinaciji ne prideta več v poštev zunanji minister dr. Mataja in Buchinger. Verjetno pa je, da bodo izpadli še nekateri drugi ministri. Finančni minister dr. Ahrer zahteva sprejetje in izvedbo ocelega gospodarskega in finančnega programa. Istotako zahteva finančni minister pri gospodarski obnovi republike tudi sodelovanje celokupne opozicije. Deklaracija nove vlade naj bi vsebovala pred vsem gospodarski program. Socialisti hočejo izrabiti debato o vladni deklaraciji za objavljenje svojega finančnega načrta in staviti tozadevne predloge.

Naraščanje brezposelnosti v Avstriji.

Dunaj, 8. jan. (Izv.) Tudi izven Dunaja je zadnje tedne brezposelnost rapidno narasla. Po uradnih podatkih znaša število podpiranih brezposelnih v celi republiki 200.628. 30 do 35 tisoč je pa takih brezposelnih, ki sicer ne dobivajo nikake podpore, pa so zaznamovani, da iščejo službe in so sedaj brez dela. Skupno je torej v celi republiki okoli 250.000 brezposelnih ljudi. Največji narastek brezposelnih zaznamuje tekstilna in konfekcijska industrija.

Ponovni poskusi koncentracije v Nemčiji.

Berlin, 8. jan. (Izv.) Organ centra »Germania« danes ponovno poudarja, da je za državni zbor mogoča samo parola velike, široke koalicije. Socialdemokratski voditelj Scheidemann in Noske sta se izjavila za koalicijo. »Germania« poudarja, da stoji socialisti pred nevarnostjo, da se diskreditirajo pri velikem delu svojih pristavev, da bodo odgovorni za nedelne notranje škodljive posledice, da bodo diskreditirali republiko, demokracijo in parlament. Dr. Koch je v svojem govoru v Stuttgartu ponovno apeliral na socialno demokracijo, naj ne uničuje države. Dr. Luther se je vrnil iz Švice v Berlin in bo njemu poverjena naloga, da obnovi pogajanja za sestavo koalicijske vlade.

Newyork, 8. jan. (Izv.) Vlada Združenih držav toliko časa ne bo priznala sovjetske Rusije, dokler bo trajalo komunistično gospod-

Papež Pij XI. in Slovenci.

Včeraj smo »Jutru« na podlagi izjav papeža Pija XI v božičnem nagovoru 1925 dokazali, kako je lagalo, češ da papež podpira fašizem. Navedli smo odločne papeževe besede s katerimi obsoja krivične nacionalne postavbe fašistovske vlade. Zdaj imamo pred seboj drug dokument.

Goriška Mohorjeva družba, ki je največja nositeljica in širiteljica narodne in krščanske slovenske kulture v Primorju, katero fašizem tako sovraži in preganja, je poslala v svetem letu papežu Piju XI. sledečo udanostno izjavo:

PIJU XI. NAMESTNIKU KRISTUSOVEMU, POGLAVARJU VESOLJNE CERKVE, OČETU NARODOV!

V svetem letu, ko valovijo narodi vsega sveta — razburkanega po nevihtah sovraštva in vulkanih materializma — k neporušni Skeli, zgrajeni na temeljih večne Resnice in Ljubezni, je Vaša Svetost obrnila Svoj očetovski pogled na nas in blagoslovila naš mali narod ter poslala po Prezvizišenem Metropolitu goriškem, našem ljubljenem Nadpastirju, apostolski blagoslov slovenskemu krščanskemu kulturnemu podjetju »Goriški Mohorjevi družbi«, ki si je zastavila vzvišeni cilj, razširati in braniti pravo krščansko prosveto med Slovenci, bivajočimi v Italiji.

V globoki vdanosti in neomajni zvestobi se klanja naš rod pred Vašo Svetostjo, ki je pred kratkim videla zastopnike našega vernega ljudstva v Vatikanu. Prišli so bili — sinovi in hčere bornega, a vernega naroda — da izrazijo otroško zvestavo vdanost in prejmejo sveti očetovski blagoslov.

Tudi v današnjih dneh, ko je duh časa utrujen od zla, ko pretresa moralno življenje asodna mrzlica strasti, ko je zasovražena verska dogma in vzbuja »Credo« proteste in ko se Sinajske postavbe prezirajo, dviga naš

rod upapolno pogled k Vaši Svetosti, spominjajoč se besed Gospodovih: »Ne boj se, mala čreda! — Zaupajte, jaz sem premagal svet!«

V trdni zavesti, da je na svetu ena sama Skala, ki je ne zruši nobena sila, da obstaja svetovna zveza narodov, posvečenih in združenih v Cerkev, ki je vzvišena nad narodnostmi in stanovi, v radostnem spoznanju, da ta Cerkev in edino ona poje mogočno himno enakopravnosti rodov, pošilja »Goriška Mohorjeva družba« v imenu našega vernega ljudstva, Vaši Svetosti najvdanejšo zahvalo za podeljeni apostolski blagoslov in ljubeznivo očetovsko naklonjenost. Tej zahvali se druži zagotovo neomajne zvestobe Cerkev in njenemu vidnemu Poglavarju, ki objema vse narode z bratsko ljubeznijo v Kristusu.

Goriška Mohorjeva družba.

In kaj je papež, ki ga klevečejo slovenski »svobodomiselci« kot »zagovornika fašizma«, Goriški Mohorjevi družbi odgovoril? Sledeče: Poslal ji je prekrasno sliko in sledeče lastnoročno pisane besede:

»Goriški Mohorjevi družbi, ki ima namen ohraniti krščansko vero in varovati značaj Slovencev, prebivajočih v Italiji, podelimo z vso ljubeznijo apostolski blagoslov

Pij XI.

z vso ljubeznijo v Gospodu«.

Papež tedaj blagoslavlja z vso ljubeznijo prizadevanja največje kulturne družbe Slovencev, bivajočih v Italiji, da se ohrani slovenski narodni značaj, slovenska bitnost! Kdaj se je kak jugoslovanski PP minister kaj takega upal — vi klevetniki od »Jutrac«?

nart k Dolu. Priklopitev pa je občina Dol na neki seji odločno odklonila.

Razpisane so zopet občinske volitve na dan 28. marca 1926 in zopet je prišla ta cepitev na dnevni red samo, da bi se volitve za nedogleden čas odložile. In samo radi tega smo priobčili uradne listine, iz katerih je razvidno, da je demokratska stranka kriva, da se volitve še do danes niso izvele. Nobena častna izjava demokratskih voditeljev ne pomaga tu nič; resnica je na dlani uradno dokazana!

Zanimivo pri tem je utemeljevanje vloge, vlozene za odcepitev Sv. Lenarta od občine Trbovlje na okrajno glavarstvo Laško. Vsaj tako lepo pove, da bi občina Trbovlje izgubila velik del komunističnih in drugih protidržavnih elementov, nasproti temu bi pa klerikalna občina Dol pridobila precej »naprednih« sil! Vse, kar torej ni demokratsko, je komunistično ali protidržavno! Gospodarski razlogi so tem gospodom deveta briga. Mi vam pa rečemo, če bi se tri četrtine trboveljskih prebivalcev odcepilo proč, pa ne boste ne v Trbovljah ne na Dolu nikdar zavladovali!

Bosa je tudi, kar trdi dopisnik nedeljskega »Jutrac«, da so se od naše strani lansko leto pobirali podpisni za delitev trboveljske fare, k fari Dol. Podpisovalo se je pač za samostojno farno v Hrastniku, kar je pač večje važnosti za prebivalce kot cepitev občine. Sicer je pa v Hrastniku itak že ekspozičura občine in njen tajnik redno vsak teden hodi tja.

Kdo je torej razkrinkar? Ako tega niste že iz objavljene vloge spregledali, vam danes s tem dokažemo, da je razkrinkana demokratska stranka. Demokrati vedo dobro, da bi je demokratski stranki v Trbovljah zadnja ura. Da zapuščajo kmetje in delavstvo to stranko, bodo pa pokazale volitve, ki jih prebivalstvo nujno zahteva!

Beleške

△ Kuga! Belgrajska »Samouprava« ima v svoji božični številki članek »Klerikalizem in naši klerikalci«, ki, kar se tiče neumnih trditvev in zlobnih napadov in podtikavanj, dela vso čast člankarju in »Samoupravi«. Naprednjakarski popoldnevnik »Slov. narod« pa to seveda z največjo naslodo ponatiskuje in izneveril bi se sam sebi, če ne bi se iznebil zraven še svoje hudobije. Da jo bodo naši ljudje videli, naj ponatisnemo tu doslovno, kar pristavlja »Narod« k članku »Samouprave«: »Pri nas so si klerikalci izbrali ne samo protinarodno, marveč tudi protidržavno politiko. Protinarodni so bili pri nas klerikalci vedno, protidržavni pa šele, odkar imamo lastno državo, dočim so bili pod Avstrijo steber vsakega režima. Da je ta protidržavna politika naših klerikalcev za nas fatalna, je jasno, zato je povsem umestno, ako skuša država napraviti konec taki narodni in državni interesom škodljivi politiki. Ako bi pri tem tudi ne bila izbirčna v svojih sredstvih, bi se ji ne smelo zameriti. Državna korist je najvišji zakon! — To se je torej drznil zapisati list, ki se imenuje »Slovenski narod« in ni ga sram! Ali ste ga videli denuncianta? Ali ste ga videli hujskača? Ali ste ga videli reakcionarca? Zopet denuncira nas Slovence, denuncira slovenski narod, ki v svoji ogromni večini stoji danes pod zastavo SLS, da je protidržaven; zopet hujska srbski narod proti nam, zopet podžiga plemensko mržnjo, zopet

kliče nad nas »Obznane«, strahovlado, biriče in zapore. Protinarodno in protidržavno politiko da delamo mi? Kaj pa je v tej politiki protidržavne in protinarodne? Kaj je škodljivega narodnim in državnim interesom? Naj to dokaže »Slov. narod«! A s pozitivnimi dejstvi, ne s klevetanjem, sumničanjem in denunciranjem. In kdaj smo bili pod Avstrijo steber vsakega režima? Steber je bil »Slov. narod«, ki se je vezal z Nemci in najbesnejše napadal naše dunajske poslanca, ko so bili v opoziciji. Sploh pa: kaj nam danes Avstrija mar? Mi smo danes v svoji državi, ki smo jo mi pomagali ustvariti in ki je dajemo vse naše moralne in materialne sile. In protestiramo najodločnejše proti infamni kleveti, da smo protidržavni. Taka kleveta more sploh priti samo od strani, kjer so doma bacili garjeve kuge.

△ Licemerci. Senilni »Slov. Narod« se zadnje čase silno peha za ljubljansko občinsko avtonomijo. Starina sodi svoje bralce pač po svojem kopitu, čeprav ve že vsak otrok, da je bila Ljubljana ravno po zaslugi gospodarjev »Slov. naroda« samo v zadnjih par letih oropana večkrat svoje avtonomije nego poprej v celem stoletju. To popolnoma pravilno povdarja tudi »Nar. dnevnik«, pozablja pa dostavljati, da so tudi gospodarji tega lista krivi, da sede na ljubljanskem magistratu še vedno eksponenti protiljudske SDS.

△ Za svobodno udejstvovanje učiteljstva se zavzema »Slovenski narod«, glasilo Pribičević-Zerjav-Pestotnikovih »svobodomiselnih« političnih metod. Čujte in strmite stotine, ki so vas in vaše rodbine preganjali!

Volitve v Delavsko zbornico.

Preden oddaš glasovnico, preglej če si vse v redu izpolnil. Zlasti pazi, da je v kuverti »Glasovnica«, ki je od glavnega volivnega odbora izdana legitimacija. Takole izgleda:

Volitve v Delavsko zbornico

za Slovenijo od 2. do 7. februarja 1926.

GLASOVNICA.

Ta glasovnica upravičuje do glasovanja pri volitvah v Delavsko zbornico za Slovenijo od dne 2. do 7. februarja 1926.

V Ljubljani, decembra 1925.

Za glavni volilni odbor:

Dr. Anton Mrak, l. r.

predsednik.

Melchior Čobal, l. r.

Rado Čeleznik, l. r.

Ta listek je treba pustiti v kuverti skupno z glasovalnim listkom, na katerega napišes naslov kandidatne liste, za katero glasuješ.

Pazi, da ne pozabiš na oddajni listek, ki je prilepljen na zadnji strani kuverte, napisati lastnoročno in razloženo svoje ime in priimek. Oddajni listek ima tole obliko:

Stran volilnega imenika: Skupina:

Tekoča štev.

ODDAJNI LISTEK.

Podpisani(a) sem oddal(a) v tej od mene lastnoročno zapečateni kuverti glasovalni listek in legitimacijo za volitve za DELAVSKO ZBORNICO. Ime in priimek volilca:

OPOMBA: Nepismeni volilci se podkrižajo, poleg križa pa si puste zapisati ime.

Prazno črto lastnoročno izpolni!

* * *

Pomena Delavske zbornice se zaveda nas proletariat, pravi »Delavska politika«. Povedala je popolno resnico. Slovenski proletariat ve, kaj bi Delavska zbornica lahko naredila, če ne bi bila v rokah gospodov socialnih demokratov, ki so prišli notri po milosti samostojnih demokratov. In ker naš proletariat to ve, zato bodo gospodje morali z mehkih mest in narediti proletariatu prostor.

»Prošli so časi beganja«. Tudi ta beseda Kristanovega lista je čista resnica. Ali še veste, gospodje sodrugi, kako ste metali leta 1919. proletarce, ki niso hoteli trobiti v vas rog, na cesto? Ta terorizem je zlomljen in se ne vrne več. Čas beganja je torej res minil, zato se gospodje sodrugi boje tako zelo kršč. delavstva.

»Za denar Delavske zbornice gre«, pravi list, ki ga izdajajo sodrugi za te volitve. Kršč. delavstvo da je tega denarja pohlepno. — Mi vidimo iz teh besed, da se gospoda boji za mošnjičke. Ali so imeli gospodje od Delavske zbornice dobiček, da se zanj boje?

Samo šest rok. »Slovenec« je konstatiral, da se je za zaupnico socialno-demokratskemu vodstvu dvignilo samo šest rok. »Delavska politika« nasproti temu ugotavlja, da so poštene roke vsch navzočih glasovale za resolucije. — Torej moramo verjeti, da je bilo samo šest poštenih rok?

+ Uveljavljenje novega tiskovnega zakona v Italiji. »Gazzetta Ufficiale« z dne 5. t. m. objavlja novi tiskovni zakon. Po novem zakonu potrjuje odgovorne urednike generalni državni pravdnik; za sodne stroške in odškodnine, na katere bi bil kak list obsojen, nosijo odgovornost tudi lastniki lista in pa tiskarne. Glasom določb novega zakona se uveljavi tudi poseben časnikarski red, uveljave se uradni seznam časnikarjev in ustanove se časnikarske zbornice.

Dnevne novice

★ Jutr. šnji »Ilustrirani Slovenec« objavi zopet velesnimbe slike, izmed katerih opozarjamo pravce že danes na one iz potresnega observatorija pod Triglavom. Glede na opetovane potrese v zadnjem času bodo gotovo vzbudile veliko pozornost v najširših krogih, saj ima ta observatorij svetovno ime in je »Ilustrirani Slovenec« prvi list na svetu, ki objavi slike doslej najenostavnejših seizmografov. — Ker je slavna »seljačka« RR koalicija z zadnjim proračunom tako »sijajno« poskrbela za naše ceste, bo zanimala tudi slika načelnikov kranjskih cestnih odborov. Karikatura bo pa delavstvu nazorno pokazala pravo ozadje sedanjega volivnega boja za Delavsko zbornico.

★ Obrtna zveza v Radovljici priredi v nedeljo 10. januarja celodnevni obrtni tečaj v prostorih »Kmetijske zadruge« v Radovljici. Na sporedu so sledeča predavanja: 1. obrtnopravno vprašanje; 2. davčno vprašanje; napoved dohodnine, pridobnine, davka na poslovni promet in na ročno delo; 3. obrtna organizacija in njen pomen; 4. občni zbor OZ za radovljiški okraj. Predavanja se vršijo zjutraj od 9 do 12 in popoldne od 1 naprej. Kdor želi kosilo, se lahko prijavi ob prihodu v zadrugi. Ker so predavanja važna za vsakega obrtnika, ste tem potom vabljeni, da se jih vsi udeležite.

★ Zadoščenje časnikarju g. Berkešu. Iz Beograda nam poročajo: Včeraj se je vrnil v Belgrad znani časnikar in publicist Teodor Berkeš. Kakor znano je bil g. Teodor Berkeš pred približno enim letom za časa znanega PP režima izgnan iz Jugoslavije brez vsake motivacije. Vlada se je morala sedaj prepričati, da s tem korakom naša država ni storila nobene usluge. Raditega se je dalo g. Teodoru Berkešu, oziroma njegovemu listu »Berliner Tagblatt« popolno zadoščenje na oficijeln način s tem, da mu je ponovno dovolila bivanje v naši državi. Obenem je ta sklep oficijelno razglasila. Berkeš se je vrnil iz Angore, potem ko se je njegova zadeva na ta način ugodno rešila.

★ Poroka. Pretekli teden se je po trimesečnem prihodni iz Amerike v Gotovljah poročil tovarnar g. Jakob Goršek z ugledno mladeno gđno Rezi Škafarjevo.

★ Finančna delegacija opozarja, da je izšel v Uradnem listu št. 117 z dne 31. decembra 1925 »Poziv našim državljanom, lastnikom osposobljenih obveznic 2 odstotnega loterijskega posojila iz leta 1881, 4 odstotnega konvertibilnega posojila iz leta 1895, in 4 in pol odstotnega posojila iz leta 1909« Občinstvo se opozarja da se ravna po tem razpisu.

★ Napačni sklep. »Grazar Volksblatt« se te dni peča z zahtevo slovenskih staršev, da se na srednjih šolah v Sloveniji še dalje poučuje nemški jezik. List dokazuje, kako Slovenci nujno potrebujejo nemški jezik. Zlasti v trgovskem poslovanju z »nozemstvom« ter zaključuje: »Odločnost, s katero Slovenci nastopajo za nemški jezikovni pouk, je očiten dokaz, kako neobhodno potrebno je znanje nemškega jezika tudi pri slovanskih narodih.« To je popolnoma napačno. V inozemskem trgovskem poslovanju se moremo danes Slovenci in vsi Slovani sami med seboj in nasproti drugorodcem brez vseh ovir posluževati svojega lastnega jezika. Ako kdo izmed nas dela drugače, dela pač napačno. Treba bi mu tega ne bilo, ker bi se danes težko našla kje trdika, ki ne bi hotela delati kupčij v kateremkoli jeziku na svetu. Vsaka se nasprotno sama potruži za to, maša, ako nima med svojim stalinim osebjem človeka, ki bi razumel slovensko ali kak drug slovanski jezik. Slovonom je danes manj nego kdaj prej treba znati nemško iz zgolj gospodarskih ozirov. Nekaj drugega je vsakokrat kulturna plat tega vprašanja. Nobenega dvoma ni, da so v nemškem jeziku nagromadeni

ogromni zakladi znanosti in književne umetnosti. Do teh zakladov se more v polni meri le polnim znanja nemškega jezika. Slovenci se moremo tem zakladom tem manj odreči, ker smo se toliko vekov razvijali pod vplivom nemške kulture. Bila bi herostratska operacija na našem kulturnem razvoju, ako bi hoteli odrezati vse dosedanje vezi s to kulturo in navezati samovoljno nove stike izključno z latinsko kulturo. Zato v prvi vrsti, če že ne edino, hočemo Slovenci da se na naših srednjih šolah poučuje nemščina. Nemci naj se že enkrat nauče ločiti kulturo od politike in ceniti kulturni vpliv višje od političnega.

★ Potresi. Dne 7. januarja 1926 sta seizmografa v zavodu za meteorologijo v Ljubljani zaznamovala dva manjša potresna sunka. Prvega ob 2 uri 41 minut 8 sekund, drugega ob 5 uri 18 minut 35 sekund. Oba na daljini 45 km od Ljubljane.

★ Napoved potresa. Vodja observatorija pod Triglavom g. prof. dr. A. Belar je brzojavil zagrebški potresni opazovalnici, da kažejo njegovi aparati močne znake bližnjega potresa okoli Jadranskega morja.

★ Razpust občinskega sveta v Brodu na Savi. Oblast je razpustila občinski svet mesta Brod na Savi in imenovala za komisarja načelnika tamkajšnje policije dr. Ivana Jagiča. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil dobil občinski svetnik Tauchmann 12 glasov 12 listkov je bilo praznih. Ob tem položaju ni bilo misliti na redno delo v občinskem svetu. Nove volitve se baje v kratkem razpišejo.

★ Napredovanja pri poštni upravi. Iz III. skupine v II. skupino II. kategorije je napredoval poštni in brzojavni uradnik Tomo Pokorn pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani. — Iz IV. skupine v III. skupino II. kategorije so napredovali: Urbanec Friderik poštni in brzojavni uradnik pri vzdrževalnem odseku v Ljubljani; Deržaj Franc, poštni in brzojavni uradnik pri pošti Ljubljana I; poštna in brzojavna uradnika Leban Fr. pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani in Lenassi Milan pri vzdrževalnem odseku v Mariboru. — Iz III. kategorije sta pomaknjena v II. kategorijo poštna pripravnik Jurjavčič Slavko pri vzdrževalnem odseku v Ljubljani in Turk Ludvik pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani.

★ Telefonski imenik. Poštno ministrstvo je izdalo za vsako svoje ravnateljstvo posebej nov telefonski imenik. Imeniki za področje poštnega ravnateljstva v Ljubljani so naprodaj po 10 Din pri telefonskem računskem oddelku ravnateljstva, Sv. Jakoba trg. II. nadst., pri javnih govorilnicah pošt: Ljubljana 1 (glavna pošta), Ljubljana 2 (kolodvorska pošta), Ljubljana 3 (poslopje poštnega ravnateljstva) in pri poštah: Maribor 1, Celje, Kranj, Ptuj, Rogaš, a Slatina in Bled 1. Razen tega se lahko dobe pri telef. rač. oddelku poštnega ravnateljstva in pa pri poštah Ljubljana I in Maribor 1 tudi imeniki za področje poštnega ravnateljstva v Zagrebu, in sicer po 20 Din. — Kjer se imeniki ne prodajajo, se lahko naroče s posredovanjem pošte dotičnega kraja. Če bi kdo hotel imeti imenik iz področja kaknega drugega poštnega ravnateljstva, naj se obrne naravnost ali pa tudi s posredovanjem pošte na omenjeni telef. računski oddelki.

★ Izvršni odbor Zveze vojnih invalidov v Ljubljani je dal na razpolago podružnici UVI v Celju znesek Din 4000, da ga razdeli med svoje najrevnejše ali najpotrebnejše člane in članice. K temu znesku za podpore je tudi podružnica sama volirala znesek Din 2000, tako da se bo moglo v celoti razdeliti 42 podpor in sicer: 10 podpor po Din 200, 16 podpor po Din 150, 16 podpor po Din 100. Tozadevne prošnje je vlagati osebu ali po pošti na podružnico UVI v Celju najkasneje do 15. t. m.

Kilometrov. Preko Thule pa segajo Ahiles, Patroklus, Hektor, Nestor, Priam in Agamemnon. Z Jupitrom imajo malone enako razdaljo od sonca. Planetoid št. 589 se imenuje Croatia. Majhni asteroidi so Brucia 13 km, Berlina 11 km (odkril so ga v Berlinu) in Agata 7 km v premeru.

Je pa gotovo še mnogo manjših, ki pa se radi premajhne svetlosti ne opazijo. Vsi dobivajo svetlobo od sonca.

Planetoidi so velike skale, nekateri kot velikanska pegorja, drugi pa manjši drobci. Nimajo nakega ozračja in imajo skrajno nizko temperaturo. Ni še gotovo, ali so to ostanki razbitega planeta.

Popolni solni mrk bodo lahko opazovali 14. t. m. od vzhodne ekvatorialne Afrike preko Ceylona, južnega dela otoka Sumatre, Bornea in Marjanskih otokih v Velikem ali Tihem oceanu. Lunina senca bo napravila na zemlji preko 16.000 km dolg in 140 km širok pot. Pričetek mrka ob 4 uri 58.6 min., največja faza ob 7 uri 36 min., konec ob 10 uri 14 min. Popolnoma zakrito bo sonce 4 minute 10.7 sekund.

Cas popolnega mrka uporabijo za opazovanje in fotografiranje Korone in solničnih izbruhov. V ta namen odpošljejo zvezdarne posebne ekspedicije.

Polumer sonca znaša 695.500 km.

Svetlobo in toploto dobimo od solnčnega površja, fotosfere. Verjetno je, da je to fe-

★ Zasebnim uslužbencem! V januarju je vložiti dohodninsko napoved. Po osebni informaciji pri davčnem uradu sem doznal, da se napoved od strani službodajalca smatra le kot uradni pripomoček ali le kot naznanilo, ne pa kot prava napoved, katero mora napraviti vsak sam. Vsak priziv proti davčni odmeri je nemogoče, če ni dohodninske napovedi vložil obvezanec sam. Moralna dolžnost slehernega službodajalca je, v vsakem slučaju — četudi za svoje uslužbenke plačuje dohodnino sam — da svoje uslužbenke, dohodnini podvržene, pozove, da vložijo tozadevne napovedi pri davčnih oblastvih, vpoštevajoč vse postavne odbitke in okoliščine, ki znižujejo davčno stopnjo. — Zasebni nameščenci! Pozivljam vse, ki menijo, da jim bo davčna oblast kontumačnim potom, kar se zgodi v slučaju, če sami ne vložijo napovedi, previsoko odmerila dohodnino, naj vložijo dohodninsko napoved do konca januarja vsakega leta. — Silvester Ivan.

★ Ukinitve vizuma za promet med Švico in Avstrijo. Na temelju rešenja švicarske vlade je izza 1. januarja 1926 ukiniten vizum med Avstrijo in Švico. Državljeni teh dveh držav smejo prekorčiti avstrijsko-švicarsko mejo brez vizuma samo na podlagi rednega potnega lista. Izvezli so samo oni, ki potujejo v Švico v svrhu zaposlitve, za katere izdaja v vsakem konkretnem primeru dovoljenje Eidg. Fremdenpolizei v Bernu.

★ Nov jugoslovanski parnik Družba »Jadranska plovitba« na Sušaku si je nabavila nov 2500 tonski parnik, ki ga bo uporabila za promet med Jugoslavijo in Levanto.

★ Pokončevalcem volkov se bodo na podlagi odredbe velikega župana ljubljanske in mariborske oblasti izplačevale posebne nagrade, katerih višina in drugi podrobni podatki so razvidni iz razglašila, ki je nabit na občinski deski na poslopju mestnega magistrata v Ljubljani.

★ Okraden bančni ravnatelj. Te dni se je vozil iz Subotice v Beograd bančni ravnatelj Salomon Eljaš. Med vožnjo mu je neznan žepar ukradel iz notranjega žepa listnico s 140 tisoč 100 Din. Zlikovca še niso izsledili.

★ Za psa. Te dni so bili na lovu lovci iz Našic. Med drugimi se je lova udeležil gozdni čuvaj Dragič s svojim psom, ki je bil na glasu kot najboljši lovski pes v okolici. Na tem lovu je nekdo po nesreči ustrelil Dragičevega psa, ko je gonil zajca. Ko je Dragič opazil svojega mrtvega psa, se je tako razburil, da je dvignil puško in po vrsti ustrelil vseh pet psov drugih lovcov. Račun za to bo moral Dragič poravnati pred sodiščem.

★ Družinska drama. Pred nekaj tedni je v Dragi na Hrvatskem neki Ivan Viskanić streljal na svojo mater in nato tudi nase. Mati in sin sta dobila težke poškodbe in oba so prepeljali v bolnišnico. Materi se je stanje kmalu izboljšalo in bo popolnoma okrevala, sin pa je tri tedne ležal v nezavesti; sedaj se je prebudil, toda oslepel na duhu in telesu: popolnoma slej je na obe oči in blazen. Oddali so ga v blaznico.

★ Nevročljive pošne pošiljke. Te dni je izšel razglas o neizročljivih pošnih pošiljkah za mesec november 1925 in je razbešen v prostoru za stranke občinstvu na vpogled na vseh poštah v Sloveniji. Pošiljke se dobe pri poštnem shranjevalnem uradu v Ljubljani. Naslovniki oziroma pošiljateljci teh pošilk se pozivajo, da pridejo v roku enega leta od dne tega razglašila ponje, ker bo sicer poštna uprava, ko ta rok poteče, te pošiljke na javni dražbi prodala če so brez vrednostne vsebine pa uničila. Izkupilec za prodane pošiljke, oziroma golovina, ki bi se našla v pošiljkah, je na razpolago upravičeni osebam še za dobo nadaljnjih dveh let, potem pa zapade v korist poštni upravi.

★ Lakasti čevlji za gospode in dame, najmodernejši, so najcenejši pri »Voika«, Kretov trg 10.

Zahtevajte le pr'stna Gillette-rezila.

V vseh boljših trgovinah prodajajo sedaj

izvirni: **Gillette-rezila**

Vsi se morajo sedaj radovati nad prijetnim, naglim britjem, ki razveseljuje na celem svetu vse, ki rabijo GILLETTE.

izvirna in pristna

Gillette-rezila

s svojimi ostrinami se zopet dobe pri Vašem trgovcu. Vsako rezilo je iz najfinejšega jekla, najtočnejše brušeno, tako, da dá vsak komad dve rezili, sposobni za večkratno rabo,

Gillette Safety Razor Co.
Boston, U. S. A.

Gillette Safety Razor
G. m. b. H.
Wien, Maysergasse 2
Bros. naslov Gillette-razor

Pazite
na varstveno
znamko!

Edini dobavitelji za:

Jugoslavijo, Avstrijo, Ogrsko, Češko-Slovaško, Poljsko, Rumunijo, Bolgarijo, Turčijo in Grško.

Žrebanje loterije Dij. podpornega društva -- preloženo!

Na željo mnogih naših razprodajalcev in da ustrezemo cenj. občinstvu, ki si nabavlja naše srečke šele zadnje dni, smo bili primorani prestaviti dan žrebanja za 9 dni, t. j. na nedeljo 24. januarja t. l. Ta dan je kméno veljaven in se ne more na noben način spremeniti. Prodaja srečk se zato zaključuje dne 22. januarja, nakar je treba vrniti do 24. januarja naravnost odboru DPD v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5 nerazprodane srečke in denar za razprodane. Srečk, ki ne bodo do 24. januarja oddane na pošto ali vrnjene v pisarni, se pozneje ne bo moglo več sprejemati in bodo smatrale za prodane v breme razprodajalca. Istotako bodo one srečke, ki do 24. januarja ne bodo plačane, proglašene za neveljavne. Prosimo naše prijatelje, da izrabijo zlasti te zadnje č. i za agilno prodajanje. — Izžrebane številke bodo objavljene v »Slovenec«, »Domoljub«, »Naši Straži« in v »Slov. Gospodarij«. Liste izžrebanih številk dopošljemo tudi vsem našim razprodajalcem.

Odbor Dij. podp. društva

Nebo v januarju.

1. januarja t. l. je poteklo 125 let, odkar je odkril astronom menih Plazzi v Palermo prvi mali planet ali planetoid. Dobil je ime Ceres. S tem malim planetom, ki ga opazimo šele skozi boljši daljnogled, so odkrili že dolga leta istani planet, katerega so prigrščali doslej med Marsom in Jupitrom. Skoraj pa bi jim novi planetoid zginil, ako ne bi bil rešil tedaj komaj 24 letni, že sl. vni matematik Gauß naloge kako iz opazovanj izračunati tir in lego planeta. Ceres ima po merjenjih Barnarda 770 km v premeru in je 1000 krat manjši od zemlje. Ze naslednje leto so odkrili Pallas, 1804. Juno in 1807. Vesta. Za temi največjimi planetoidi se je jelo njih število hitro množiti. Do 1. 1903. so jih imeli že 500; sedaj jih poznaajo preko 1000. K temu s'lnemu odkritju je pripomogla fotografska plošča. Treba je le nastaviti odprt aparat na ono mesto, kjer se navadno gibljejo planeti, in pomikati aparat enako hitro ter v isti smeri kot se giblje nebo. Zvezde stalnice se očitujejo kot točke, planetoidi pa kot kratke črtice. Vsi ti asteroidi, kakor se tudi imenujejo, so raztreseni na 570 milijonov kilometrov širokem pasu. Notranjo mejo, proti Marsu tvori Hungaria, proti Jupitru pa Thule. Obhodna doba prve je 2.7 leta, druge pa devet let. Mali planet Eros pa gre še preko Hungarie in se približa Zemlji na 19 milijonov kilometrov. Njegov premer znaša 16

koče. Nad fotosfero se dviguje 1000 km delala plast par. To pa obkroža krog 8000 km široka rdeča plast ali hromosfera (barvana plast). Hromosfera se da lepo opazovati o priliki popolnih mrkov. V tej plasti se nahaja vodik helij kovina kalcij pa tudi železo in druge lažje snovi. Iz hromosfere lahko opazujemo silno bruhanje teh par in plinov z naglco do 800 km v sekundi celo preko pol milijona km visoko v korono. Slednje sestavljajo najlažji plini, posebno koronij, dalje tudi kozmičen prah. Navdno ima korona zverdnato obliko. To znači, da tudi ona ne miruje. Svojo obliko izpreminja z izbruhi ali protuberancami. Sonce je všlo 1. I. ob 7.41 uri in zašlo ob 16.30 uri in 31. t. m. bo izšlo ob 7.24 uri, zašlo ob 17.7 uri. Dan je dolg od 8.48 do 9.43 ure.

Planeti. Ta mesec se nahaja od planetov na večernem nebu le Venera. Njen sijaj je prišel že pojmajati. Vidi se v ozvezdju Kozoroga. Zahaja 2.45 ure za soncem, koncem meseca pa samo 1.15 ure pozneje. Od Zemlje je oddaljena sedaj 63 milijonov kilometrov.

Mars je na jutranjem nebu v Škorpionu. Vzhaja ob 5 uri. Merkur je tudi na jutranjem nebu, a ima neugodno lego za opazovanje.

Zvezde stalnice. Smer Jakopove palice navdol ali Orionovega pasu kaže proti najsvetlejši zvezdi Siriju in ozvezdju Velikega psa. Nad vzhodnim obzorjem se nahajata dve zvezdi druga pod drugo. Svetlejša spodaj je

Polluks, druga Kaster v Dvojčkih. Tudi najsvetlejši zvezdi Oriona Riegel-Beteiguze ležite proti Dvojčkom. Med Dvojčki in Sirijem je Prokijon v Malem psu. Sirij-Beteiguze kažeta proti Aldebaranu v Biku. Aldebaran je zvezda 1. reda. Od slednje proti Severnici je Kapella. Smer Poluks-Aldebaran v enaki razdalji zadene Miro Ceti ali Čudovita v Kitu. Pa Čudovita, kakor ji je ime, mrka vsakih 333 dni. Mira je ugasujoče solnce. Otemneva radi velikega števila temnih peg. Takrat je videti le z boljšimi daljnogledi. Ko se pege zopet umaknejo, sveti kot zvezda drugega reda. To je 2.5 krat slabše od Aldebarana, ki je zvezda 1. reda

Druga zvezda, ki mrka, je Algol v Perzeju. Dobimo jo v smeri Riegel-Aldebaran v enaki razdalji ali tudi v smeri Kaster-Kapella v nekoliko manjši lastni razdalji. Algol sveti 62 ur kot zvezda drugega reda, nekako tako svetlo kot svetlejšje zvezde v Vel. vozu. V teku tri in pol ure pa pade do zvezd 10 reda. Tako vztraja krog 15 minut, nakar zraste njena svetloba zopet v tri in pol ure do prejšnje moči in v tej sveti 62 ur itd. Njeno mrkanje povzroča temen spremljevalec. Zvezd tipa Algol poznajo že mnogo. Najmanjšo svetlobo ima Algol 12. t. m. ob 2 uri 24 min., 13. t. m. ob 23.13 uri, 16. t. m. ob 20.21 uri in 31. t. m. ob 4.6 uri. Drugi minimi niso navedeni, le oni, ki jih lahko opazujemo ponoči.

K. J.

„Zveza Slovenije z morjem.“

Snoči je priredila o tem našem perečem vprašanju »Zveza jugoslovanskih inženirjev in arhitektov v Ljubljani« v svojem lokalu v Kazini zanimivo informacijsko predavanje. Predavala sta gg. inž. Alojzij Hrovat in pa inž. Ivan Müller-Petrič.

Udeležba je bila povoljna, kar kaže na splošno zanimanje za to vprašanje. Prvi je govoril inž. Hrovat, ki je izvajal v bistvu sledeče:

Predavanje je namenjeno razjašnjenju zveze Slovenije z morjem. To vprašanje je težko kot bi si mislil, ker je Slovenija glede dostopa do morja v jako težkem položaju, posebno po svojem okrnjenju po vojni. Sta možni dve zvezi in sicer zveza po lastnem ozemlju ali druga preko Trsta ali Sent Petra na Reko. Položaj tega omrežja je težak že z ozirom na druge države. Severno je vezana Slovenija z Nemčijo in z južno železnico tudi z Ogrsko. Južna železnica, ki veže Ljubljano s severom in Trstom in je dvotirna, ima sicer velik vspon proti morju, vendar je razdalja od Ljubljane do Trsta majhna in ves promet, tudi transiti, gravitira v Trst. Zveza Slovenije z morjem pa mora biti taka, da konkurira obstoječi glede razdalje in tudi glede vspona. Če hočemo dobiti severni transiti promet, moramo dobiti tako železnico, da lahko zmaga ves ta promet. Govore že sedaj, da hoče Italija sama zvezati Nemčijo s Trstom in obrniti tja ves promet. Že danes gredo osebe in tovar v Trst. In umevno je to: trgovec gre tja, kjer ima več ugodnosti in zaslužke. Navezani smo na vsak način na tranzitni promet, ker lokalna železnica se nobena ne rentira. Naše ozemlje gravitira v vsem na Kvarner in ne na Split. V tem vprašanju je nastalo že več tras. Inž. dr. Musil je napravil štiri trase. Pri vseh je računl na zvezo Slovenije z morjem in to s prvotno progo za tranzitni promet. Govornik je nato pojasnil vse zveze glede daljave prog, vspon, potrebnih mostov, predorov in viaduktov. Druga trasa je severno Kulse na Brod-Moravice. Nato je pričel predavatelj razna mnenja dr. Musila, ki so bila že vsa objavljena v listih. Nastali pa so še drugi projekti: Severin—Črnomelj—Vinica, Severin—Vrbovsko s priključkom na reško progo. Dolžina raznih tras ne diferira dosti: Musilova čez Brod na Kulpi nekaj čez 45 km, čez Stari trg na Vrbovsko 44,7 km, po trasi, ki jo je določila direkcija za nove zgradbe čez Ogulin 43,760 km, Črnomelj—Lukovdol 35,6 km. Precej pa diferirajo cene. Musilova bi stala 380 milijonov Din, Črnomelj—Ogulin 181 milijonov Din, Kočevje—Vrbovsko 345 milijonov Din, Črnomelj—Lukovdol 266 milijonov dinarjev.

Gradbena vsota obeh Musilovih črt bi stala 561 milijonov Din. Če bi se gradile za izboljšanje prometa iz Ogrske, poleg Sevnice—St. Janž, Novomesto in Straža—Kočevje, bi stale vse te trase 800 milijonov Din. To pa seveda brez gornjega ustroja in brez voznega parka. — Kar se tiče gradbe ima Musilova proga 32 predorov, 21 viaduktov in 6 postaj. Proga Črnomelj—Kočevje ima 6 predorov, 10 viaduktov in tudi 6 postaj, proga Črnomelj—Vinica—Ogulin bi imela en predor (1086 m) in 5 viaduktov, proga Črnomelj—Vinica—Lukovdol samo 7 viaduktov, proga Sevnica—St. Janž pa 2 predora in 3 viadukta. Nato se je razmotrila gospodarska stran posameznih prog. Gre za eksploatacijo gozdov, rudnikov in drugo. Ima pa Musilova trasa napram trasi čez Stari trg štiri neugodnosti, in sicer 1. velik vspon, kar zelo otežuje prevoz tovara, kar predoči predavatelj na posebnem diagramu. 2. Slab vpliv visokega vspona na obrabo gornjega ustroja. Pri tem navaja kot zgled zgodovino južne železnice čez Semering, pri kateri so si pomagali s predori, katerih pa bi danes gotovo ne gradili, ker imajo z železniškim predori zelo slabe skušnje. Tudi vspon izbegnemo povsod, kjer je možno in ga mečejo iz trase. Drugi nedostatek ima vsled geološko neugodnega terena. Teren je namreč plazovit, ima neprimljive materijal in je v nestanovitnem ravnotežju. Dalje ima nedostatek radi priključka na obstoječo progo in pa iz domobranskega stališča, ker je pod ognjem sovražnih topov. — Nalega je, da se vse to dobro premisli in ustvari nekaj res dobrega za Slovenijo. — Nato je inž. Ivan Müller-Petrič opisal v kratkem traso Musilove proge in primerjal razne zveze, predore, mostove in sploh celo gradbo. Tudi Musil trdi, da bi bila gradba njegove proge povsem ugodna.

Zaključil je svoja pojasnjevanja s pozivom, da se mora tu vpoštevati pred vsem narodno gospodarski pomen in je dejal, da je že itak dvomljivo, če bo Slovenija od posojila za gradbo železnice sploh kaj, ali pa vsaj samo drobničke dobila, če pa se bomo le preveč prepirali, pa sploh ne bomo nič dobili.

S tem je bilo oficijelno predavanje zaključeno in se je razvila precej dolga in živahna debata o posameznostih raznih načrtov in projektov.

Ljubljana

☉ Staršem svetujemo, naj pripeljejo svoje otroke na brezalkoholno prireditve »Svete Vojske« v Rokodelski dom. Mlade junakinje — učenke osnovne šole v Lichtenurnu — bodo na prireditvi igralle pravilčno igro »Palček Potep«, katere otrokom zelo ugaja.

☉ Pogreb f. Ivana Kneza. Včeraj dopoldne so pripeljali z Dunaja v Ljubljano truplo pokojnega veletrgovca Ivana Kneza. Voz so odprli in postavili pred vrata škropilnik, dva velika svečnika, okrog pa so razložili krasne vence. Pogreb pokojnika se je vršil ob 3 popoldne. Tako pred kolodvorom kakor tudi po celi Miklošičevi cesti so se zbrale številne množice ljudi, da prisostvujejo žalnemu sprevodu. Po blagoslovitvi trupla so zapeli pevci društev »Merkur« in »Matica« žalostinko »Vigred« pod vodstvom g. Gruma. Nato je govoril g. industrialec Hribar, ki je povzel pokojnikovo življenje, poudaril njegove zasluge za slovensko gospodarstvo in slavil njegove osebne vrline. — V imenu zagrebške trgovske zbornice se je poslovil od pokojnika njen zastopnik g. Aleksander. — Nato se je razvil proti Miklošičevi cesti dolg sprevod. Pogreba so se udeležili zastopniki najrazličnejših ljubljanskih uradov, šol, zavodov, zbornice, zvez in društev.

☉ Iz državne bolnice. Po končanih študijah doživljajo mladi zdravniki v naši bolnici, kakor izven, neprijetna razočaranja. Že sorediti so v službo nezaželeni kot v mnogih družinah nezaželeni otroci. Nesrečna uredba o stažu, to je praktičnem letu, jim jemlje veselje do temeljitega dela. Vsled množice oddelkov in kratkega časa se ne morejo posvetiti študiju s tisto vnemo kot bi sami želeli. Ti gosposdi so v zorni mladosti pretrpeli vse voje grozote, mnogi izmed njih so se borili kot dobrovoljci za našo državo. Študirali so v pomankanju in idealih — v najtežji povojni dobi in zato zaslužijo če ne posebnega obzira, pa vsaj pravičnega postopanja. Zdjaj so pa razočarani, ker nikakor ne najdejo pri nekaterih predstojnikih tistega razumevanja za svoje težnje, ki napravljajo razmerje med njimi toplo in zares kolegialno. Slučaj, ki se je dogodil na nekem oddelku te bolnice, je za to razmerje značilen pa ne osamljen. Primarij nekega oddelka je ukazal deložirati težko bolno soprogo svojega prvega asistenta in namestnika, jugoslovanskega dobrovolca. To označuje težko ozračje, v katerem životarijo mladi zdravniki. S takimi nepremišljenimi nastopi se je ustvarila med njimi in drugimi tako velika napetost, da so pritožbe in protesti vseh in posameznikov na dnevnem redu. Pritožbe pr. i. temu pa se zgubijo v globinah predajlov gg. predstojnikov. To vsekakor niso zdrave razmere, ki bodo, če smo prav informirani, prišle še kje drugod na razgovor.

☉ Predavanje v Rokodelskem domu. V pondeljek 11. januarja bo predaval o obrtnem delavskem pravu v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, pravni izvedenec. K poučnemu in zanimivemu predavanju vabimo zlasti obrtne kroge. Vstop prost. Pričetek točno ob 8 zvečer.

☉ Predavanje o potresih. Snoči je predaval o tej temi profesor dr. Fritz Kautzky, ki je strokovnjak v tej vedi in se že več let peča s tem vprašanjem. Predavanje se je vršilo v predavalnici na univerzi. — Zastopnik ljubljanskega geografskega društva dr. Bohinec je predstavljal predavatelja in pozdravil v imenu društva številne poslušalce. Dr. Kautzky je poudarjal uvodoma, da je ni hujše katastrofe kot je potres. Vse druge nesreče so lokalne in se dajo vsaj nekoliko omejiti. Potres pa, katerega tudi Ljubljanci dobro poznamo, je za ljudstvo tajinstvena sila, ki prihaja iz notranjosti ozemlja in ki povzroča največje katastrofe. Omenil je večje potrese kakor v San Franciscu, v Messini in največji znani potres na Japonskem. Tudi v Jugoslaviji, kjer so lokalni potresi zelo pogosti, poznamo hujše potrese kakor veliki potres v Zagrebu in pa veliki potres v ljubljanski kotlini leta 1895. Že dolgo se trudijo znanstveniki, da bi ugotovili kako nastanejo potresi. Nekateri so trdili, da povzročijo potresi zrušenja podzemnih votlin, posebno na Krasu. Toda taki potresi bi imeli prav majhen obseg. Tudi vulkanski potresi so popolnoma nekaj drugega. Končno pa je znanstvo ugotovilo, da povzročajo potrese tektonski vzroki, premikanje zemeljske skorje, težnostne anomalije. Te anomalije pa se dajo jako težko ugotoviti za večje pokrajine ker je treba veliko dela in pa ker so aparati silno dragi. Predavatelj je nato razložil pomen teh težnostnih anomalij za naše pokrajine in ugotovil njihov velik pomen za geološke študije. Predočil jih je tudi s primernimi slikami in ugotovil, da so baš v našem ozemlju v podnožju Alp jako različne in povzročajo večje in manjše potrese. — Predavanje, ki je bilo jako zanimivo, toda žal premalo obiskano, je trajalo nad eno uro.

☉ Društvo trgovskih potnikov je imelo v nedeljo svoj redni občni zbor v restavraciji »Ljubljanski dvor«. Zborovanje je otvoril društveni predsednik Karl Seljak. Pozdravil je navzoče, posebno pa zastopnika gremija trgovcev g. Mohoriča in pa zastopnike ljubljanskih listov. Uvodoma je poudarjal splošno gospodarsko krizo, ki je seveda občutna tudi za trgovskega potnika, katerega interesi so slični interesom gospodarja. Veliko so krive tudi slabe trgovinske pogodbe s sosednimi državami in pa vladna carinska politika. Društvo je sku-

šalo kolikor možno izboljšati položaj trgovskega potnika. V interesu trgovca in potnika je, da se nastavlja le kvalificirani moči. Društvo je tudi skušalo dobiti za svoje člane ugodnost znižane vožnje po železnicah, kar pa še ni uspelo. Iz tajniškega poročila posnemamo, da ima društvo sedaj 100 članov. Po raznih govorih je bil izvoljen sledeči društveni odbor: Seljak, Krek, Petrič, Bratovž, Kobal, Vrščič, Špičko, Francekovič, Kant in Fantini, za računsko preglednika pa Pantič in Gril. Članarina ostane ista kot do sedaj. S tem je bilo zborovanje zaključeno.

☉ Bivši slovenski vojaki iz svetovne vojne bivajoči v Vodmatu, na Selu in Mostah se sestanejo v nedeljo ob 10 dopoldne v gostilni »Pod lipco« v Mostah, da se pogovorimo o ustanovitvi podružnice Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne, da organiziramo delo za postavitev spomenika padlim vojakom šentpeterske fare ter pomagamo urediti pomoč vojnim vdovam in sirotam. Na razgovoru poročata gg. major Colarič in svetnik Pirc. Vabljeni vsi tovariši brez razlike mišljenja, katerim je spomin na padle svet in drag, in vsi, ki niso pozabili tovarištva.

☉ Umrli so: Josip Francel, posestnik, 28 let. — Ubald Trnkoczy, lekarniški pripravnik, 28 let. — Rozalija Kaps vdova adjunkta tobačne režije, 77 let. — Ivan Dežman, občinski ubožec, 76 let. — Terezija Žičkar, užitkarica, hiralca, 44 let. — Neža Šajn, zasebnica, 79 let.

☉ Mestna zastavljavnica ima tomesečno dražbo maja 1925 zastavljenih predmetov dne 14. t. m. ob 3 popoldne.

☉ Izgubil se je ali pa je bil ukraden trgovcu g. Josipu Zidarju v Ljubljani osem mesecev star pes, bele barve, foksterier, ki sliši na ime »Pobac« in ki je vreden 1500 Din.

☉ Pes je popadel na voglu Janšve ceste v Šiški petletno hčerko delavca Meri Hergeršičeve. Pes je tekkel za domačim vozom, pograbil otoka od zadaj in ga vrvel po tleh. Pes drugače ni popadljiv, ima pa čudno navado, da rad meče otroke po tleh. Dekletce ima samo lahko poškodbo in ni nobene nevarnosti.

☉ Vlomilci v prekaševalnico. Na Mesarski cesti je bilo vlomljeno v Smoljanovo prekaševalnico. Vlomilci so odnesli okrog 50 kg prekašenega mesa v vrednosti 1250 Din. Napravili so tudi precej druge škode. — V isti noči so poskušali bržkone isti vlomilci vlomiti v prekaševalnico Marije Novljanove na isti cesti. Vlom pa se jim ni posrečil, ker so bili bržkone prepoznani.

Bilanca.

Maribor, 7. januarja 1926.

Pogled v bilanco našega kulturnega, socialnega, političnega dela v l. 1925. vzpodbuja, razživlja še do sedaj zaprte stanice, roveva pa tudi sovraštvo in zavist, pa tudi denuncijantstvo. Kaj hočemo! Je, kakor je bilo in vsaka stvar ima vedno dve plati: delo in napad nanj, pa bodisi iz razloga sterilnosti ali senilnosti. Delo pa je bil naš ceterum censeo v l. 1925. in ostane v l. 1926.

Začeli odnosno nadaljevali smo pri korenini: dajati slovenskemu narodu v raznih prosvetnih, izobraževalnih, bralnih ter pevskih in drugih društvi izobrazbo, napraviti ga gospodarsko močnega in neodvisnega, odpornega proti grabežljivcem njegovih narodnih in verskih svetinj, dvigati ga umsko in pravno, upoštevajoč pri tem krščanstvo kot edino rečno in možno podstavo, ki se na njej gradi in vodi usoda narodov in človeštva; naš narod politično izločati v politični: Cogito... 50 odstotkov slovenske zemlje je to delo ohranilo Slovincem, ko so valovali valovi protestantovskega vsenemštva... l. 1924. 142 hramov takih braniteljev, 11.956 članov, 33.211 knjig, 263 dramatskih predstav, 44 prireditve, 248 predavanj, 417 odborovih sej (kolikor je bilo izkaznega). l. 1925. pa 156 društev, 14.820 članov — dejansko se udeležujočih, 144 knjižnic z 49.755 knjigami, 590 sej, 572 predavanj, 319 dramatskih predstav in 50. drugimi prireditvami z nad 100.000 obiskovalci in 23 lastnih društvenih domov! Evo, kako široko polje je zavzel temelj gospodarskemu, kulturnemu in političnemu napredku Slovincem! Vse dosledno, mladostno, sistematično in uspešno! Zato so za mladinski dnevi, tej izhodni točki našega povojnega preboda, sledili delavski dnevi, da se v tem socialno tako važnem stanu začne stanovski prerod, iz te zamisli bodo to leto sledili kmetski dnevi. Družba nima stanovske formacije, zato je kaotična. Kultura pa je nekaj organskega, zato hočemo, da jo tudi kmetski stan sam iz sebe vstvari, da se kmetski pokret ustali, da se vzbudi kmetski etos. In hočemo vstvariti tudi one predpogoje, da se udeležiti politična zamisel politične predstaviteljice Slovincem o vrhovni ureditvi države s stanovsko-gospodarsko zbornico.

Dika naša in vedno revolucionarni klavir — slovenski študent je v tem valovanju bil sam val. Idejno močnejši od nasprotnika, številčno z njim borben tekmovalac, vedno na straži, je nam dal bilanco že pred 3 tedni, ko je na praznik zaščitnice — Brezmadežne povedal, da je njegova življenska pot le tja in le tam, kjer je doma delo! Povedal je, da je zdravničarstvo anahronistično, za nas niti zgodovinsko pomembno.

Venec orlovskih gnezd je dobil v svoje večno zelenje nove šopke: novi odseki, pomnoženo članstvo, podeseterjena zborovanja, postotrerjeno navdušenje in upoštevanje —

vse to je naša tostranska bilanca: Mi gremo naprej — vi nasprotniki — brez vas pa tudi preko vas!

Zadružno gibanje zaznamuje nove uspehe, močne prirastke in bo zlasti v enem delu njegovega udejstvovanja — Ptujskem polju — zažarelo v — električni svetlobi!

V vse to gibanje pa je sipalo duha časopisje in glasila. Vemo in smo se zavedali: Časopis je velesila! In tejo jo je pogodil tisti, ki je dejal: Da je sv. Pavel poznal tiskarne, ustanovil bi si jo in izdajal časopis, mesto da je vršil misijonska potovanja!

»Slovenec« je bilance vesel in ponosen! 300 odstotni narastek koncem leta 1924. napram sredini istega leta in 500 odstotkov ob letošnji bilanci! Število njegovih sotrudnikov je naraslo, še lepše pa je vzklija teh ljubzen do njega, mi ga ljubimo s strastjo. Zato gremo hladno preko denuncijantstva! Ne vlečel Poštena slovenska natura ga ne prenese.

A. — A.

Maribor

☐ Kanonik Alojzij Arzenšek f. 8. t. m. ob devetih zjutraj je nenadno umrl g. kanonik Alojzij Arzenšek. Po korni maši se je vrnil v svoje stanovanje, se pred vrati zgubil zalet od srčne kapi in umrl. Pogreb blagopokojnega bo v nedeljo ob pol treh popoldne.

☐ Volivni imeniki za delavsko zbornico so na razpolago v obeh tajništvi SLS v Mariboru, in sicer v glavnem tajništvu na Aleksandrovi cesti vsak dan ob uradnih urah, v tajništvu SLS za mesto Maribor na Koroški cesti št. 1 vsako soboto in nedeljo ob uradnih urah. Prosiuio delavce in delavke ter vse, ki so zavarovani pri bolniški blagajni, da si ogledajo, če so vpisani.

☐ Mestna organizacija SLS v Mariboru se živahno giblje. Po vseh krajih in ulicah so razpredene niti naše organizacije. Na Kraljevo, 6. januarja popoldne, se je vršila skupna seja čezja in širšega odbora vseh petero okrajnih organizacij Nad 100 najboljših mož je razpravljalo o važnih dnevnih vprašanjih. Politčno poročilo je podal poslanec Žebot. V debato o polčaju o organizaciji, časopisju in delavskih zadevah je poseglo lepo število odbornikov. Vidijo se lepi uspehi naše politične šole. Prihodnji pondeljek se nadaljuje s predavanji v politični šoli. Odslej bo mestno tajništvo SLS odprto vsak dan popoldne.

☐ Okrajna zborovanja pristašev SLS za vseh pet okrajev mesta Maribor se vršijo po sledečem redu: V torek, 12. januarja za peti okraj (magdalen.) v gostilni Friedan (Nendl), v sredo 13. januarja za II. okraj (graško predmestje) in III. okraj (Melje) v gostilni »Puntigam«, v četrtek 14. januarja za IV. (osrednje mesto) in IV. okraj (koroško predmestje) v društveni dvorani na Koroški cesti št. 1. Začetek povsod točno ob 7 zvečer. Vstop imajo samo somišljeniki SLS. Vabimo tudi žene in mladenke. Na zborovanjih poročajo: narodni poslanec Žebot ter voditelja naših delavcev in železničarjev tovariša Semenič in Kores. Posebnih vabil ne bomo pošiljali. — Tajništvo SLS za mesto Maribor.

☐ Svetozar Pribečević v Mariboru. Demokrati pristaši se hvalijo po Mariboru, da pride po Ljubljani v Maribor reševati potapljačo se demokratsko barko g. Pribečević. Radikali se pa hvalijo, da nas obišče g. Lazica Markovič. Za oha je že vse pripravljeno: poln Maribor radovednežev!

☐ Bilanca mariborske bolnice v l. 1925. Pacientov zaznamuje okoli 4500 — od teh odpade 1700 na kirurški oddelek, ostalo pa na druge, največ na interni in infektijski, kožni in spolni in končno na očesni in ušesni oddelek. Smrtnih slučajev je bilo minimalno število. Operacij je bilo izvršenih okoli 1200.

☐ Nova vinarska zadruga v Mariboru? Kakor doznavamo, snuje »Ljutomerčan-vinarska zadruga pri Sv. Bolfenku pri Središču« za enkrat podružnico v Mariboru, ki bo prevzela agende znane svoje matice v našem okolišju.

☐ Usoda Jadranske-podunavske banke v Mariboru. Koncem meseca decembra je ta podružnica razposlala svojim nastavljenecem pisma, v katerih jih je pozvala, da s svojimi podpisami vzamejo na znanje, da je pragmatika sistirana in da veljajo zanje v novem letu splošna določila o trgovskih nastavljenecih. Nekateri so te izjave podpisali, drugi pa ne in doletela jih je neizogibna usoda: menda šestim nastavljenecem je služba odpovedana in nastavljen je tudi že drugi dirigent. Razlogov za ta nenadni in nenavadni korak v bančnem svetu nam ni treba navajati, saj so o njih v zvezi pisali vsi časopisi in njih dopisniki iz domovine in tujine.

☐ Proslava tisočletnice hrvatskega krajevstva na tuk. reški se je vršila na Kraljevo po službi bržji v telovadnici. Zgodovinski pomen tega jubileja za našo domovino in specielno za nas Slovence je jasno očrtal g. prof. Gruntar. G. prof. Ribarič je ognjevitno podal nekaj najlepših motivov iz zbirke: Vladimir Nazor »Hrvatski kraljevi«. Zaključil je slavnost z navduševalnim pozivom na mladino, naj bo vedno pripravljena braniti osvobodeno grudo.

☐ V znamenju »budgetarne nemogočnosti«. Tako daleč smo, da uprava državnih zavodov nima niti toliko sredstev, da bi dala na eminentno kulturno-važnem slovenskem zavodu izbristati ozir. predružitni napis na pročelju: »Geschichte — Geographie«.

NAJELEGANTNEJŠE

PLESNE OBLEKE

se dobe gotove in po meri pri tvrdki

LOŽAR & BIZJAK — LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta št. 20.

□ **Gibanje prebivalstva.** K našemu tozadnemu poročilu o gibanju prebivalstva, kjer smo ugotovili, da je v magdalenski župniji 20% nezakonjskih otrok, je treba poudariti, da so v teh procentih vsi otroci iz porodov v občini javni bolnici, kamor pridejo ženske iz najrazličnejših krajev.

□ **V sredo** so pokopali upokojenega orožnika Jakoba Meško, ki je bil devet let bolan in zadnjih šest let nepretrgoma priklenjen na bolniško posteljo. Bil je vobče spoštovan, pri ljubljen in značajan mož, ki je s čudovito potrpežljivostjo prenašal dolgotrajno in mukopolno bolezen.

Celje

Dr. Korošec priredi v okviru županske zveze v nedeljo dopoldne ob 9 shod, ki se bo vršil v veliki dvorani Narodnega doma. Na ta shod so tudi vabljeni zaupniki po bližnji okolici.

Podrta brv. Kljub ponovnim opominom od strani javnosti še danes ni popravljena brv čez Voglajno, ki pelje k Sv. Jožefu in katero je zadnja poplava odtrgala. Menda je temu krivo dejstvo, da bi morali brv napraviti mestna in okoliška občina skupno in niso ti dogovori še menda končani.

Znani Hotko, zavratni morilec, ki je obsojen na smrt, se je spet vrnil v Celje. Kot že javljeno, je bil pred nekaj časa odpeljan v opazovalnico za umobolne, ker je obstojal sum, da se kazni radi umobolnosti ne bo mogla izvršiti. V Ljubljani se je nahajal nekaj preko dveh mesecev in je sedaj v istem stanu prišel spet v celjske zapore, kakor jih je zapustil. Izvedeniška mnenja so baže o njem različna. Medtem ko je eden naših naših psihiatrov izjavil, da je duševno popolnoma normalen, je drugi psihiatr, vseučiliški profesor, podal mnenje, da je sicer vsled strahu pred grozečo smrtno kaznijo duševno in živčno še precej onemogel, a se ne more trditi, da bi bil duševno bolan. V tukajšnjih zaporih sedi vedno nepremično z rokami na kolenih in se za vse dogodke prav nič ne briga. Tudi svojim sorodnikom ne posveča nikake pažnje, ko ga pridejo obiskat. Le enkrat je izgrešil svojo vlogo, ko je slučajno prišel v njegovo celico ob priliki nekega obiska tudi velik pes volje pasme. Tedaj se je tega bitja tako neznanostno ustrašil, da je ves trepetajoč skočil kar na peč in klical tam na pomoč pred hudo zverjo.

Ptuj

Sveti trije kralji hodijo v Ptuj od novega leta do treh kraljev od biše do hiše, imajo kruno in zvezdo ter zapojejo pred vratni stanovit. L. 1919. so peli še samo nemško, sedaj pa znajo tudi slovensko. To so otroci, ki se držijo še starega običaja. Ne vemo, kdo jim je prevedel nemško besedilo. Namesto prevoda bi bili lahko dobili lepši slovenski kolednik o sv. treh kraljih. — Takih običajev naj policija in šola ne zatirata. — Za novo leto pridejo tudi ljudje iz okolice pet.

Urar Werhonič se bo preselil v Gradec, ker je avstrijski državljani. Prodal je svojo trgovino in tudi vilo.

Kino Ptuj ima od novega leta vsak dan predstave v mestnem gledališču ob 6 in 8 zvečer.

Dramatično društvo se je letos zakasnilo s predstavami, ker so v gledališče napeljali elektriko. S predstavami začne okoli 15. t. m.

Občni zbor Narodne čitalnice v Ptuj se vrši v nedeljo, dne 10. januarja t. l. ob pol 14 (pol 3 popoldne) z običajnim dnevnim redom v spodnji dvorani Narodnega doma.

Umrli je gospi Čučeva, žena poštnega poduradnika Čučaja. Dolgo je bolela na raku in potrpežljivo prenašala hude bolečine.

Operiran je bil v ptujski bolnici odvetnik dr. Anton Brumen. Operacija se je posrečila.

Hrastnik

Volitve v delavsko zbornico so napravile med Korunovci in Bernotovci na eni in komunisti na drugi strani strašen prepir in sovraštvo. Za volitve je prišla na obisk tudi Kristanova Delavska politika, ki jo pa še lastni pristaši nočejo, ker ne kaže nobenih smernic.

Prosveta. Za nedeljsko gledališko predstavo »Očetova kletve«, ki jo vzpirajo dramatični odsek Kat. izobraževalnega društva v dvorani g. Al. Logerja, vlada veljansko zanimanje. Take igre še ni noben tukajšnji dramatični odsek vzpiral. Igra nam predstavlja veliko borbo med kristjani in mohamedanci v Španiji. Ni dvoma, da bo dober obisk.

Gospodje naprednjaki ne morejo ljudstva posebno delavstva spraviti v Orjuno in Sokola, zato so ustanovili novo organizacijo po imenu »Edinost«, da bi lažje v kalnem ribarili. Za nedeljo 3. januarja so razposlali vabila za občni zbor, ki bi se vršil v vseh gostilniških prostorih g. A. Dolinška. To je v štirih sobah, pa so povsod vrata vmes. Za referenta za obnovo obnovo je bil baže Dolinškov »Dolinskec«.

Prekmurje

Veliki razburjenje vlada med vsemi Prekmurci, zlasti med sezonskimi in drugimi delavci zaradi nameravane ukinitve posredovalnega dela v M. Soboti. Bolj kot kdaj in kje je omenjena posredovalnica. Nad sezonskih delavcev je treba vsako leto »bojiti« delom. Da bi hodili še nadalje na

Ogrsko, je po žalostnih lanskih izkušnjah skoro izključeno. Vse to delavstvo je treba usmeriti drugam. Kdo bo to zamogel, če ne bo delavske posredovalnice! Da se brezposelnost vsaj malo omeji, je nujno potreben nadaljnji obstoj in izpolnitev posredovalnice. — G. poslanec Klekl je že storil na merodajnih mestih potrebne korake. Naj se zganejo še drugi!

Ošpice. Med šolsko in drugo mladino so se v zadnjem času pojavile v večjem številu ošpice. Po nekaterih krajih se je ta nalezljiva otroška bolezen že tako razpasla, da grozi opasnost, da se bodo morale zapreti vse šole. Ker se ljudje, zlasti starši ne drže zdravniških odredb, je zatiranje bolezni jako oteženo.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota 9. jan. ob 8 pop.: PEGICA MOJEGA SRCA. Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.
Nedelja 10. jan. ob 3 pop.: PEGICA MOJEGA SRCA. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.
Ob 8 zvečer: PROFESOR STORICIN. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek 11. jan.: DRUGA MLADOST. Red D.
Torek 12. jan.: Zaprt.
Sreda 13. jan.: HENRIK IV. Izven.
Četrtek 14. jan.: PROFESOR STORICIN. Red A.
Petek 15. jan.: HENRIK IV. Red E.
Sobota 16. jan.: Delavska predstava.
Nedelja 17. jan. ob 3 pop.: KRALJICE VIDKE KRESNA NOČ. Otroška predstava po znanih cenah. Izven. Ob 8 zvečer: OBRT GOSPE Warrenove. Premijera. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota 9. jan.: EVA. Red E.
Nedelja 10. jan. ob 3 pop. o'roka in mladinska predstava: SRCE IZ LECTA, POZIV NA PLES, CAPRICIO ESPAGNOLE. Znižane cene. Izven. Ob pol 8: PRODANA NEVESTA. Gostuje ga. Zaludova in g. Knittl. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek 11. jan.: Zaprt.
Torek 12. jan.: HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE. Red F.
Sreda 13. jan.: GLUMACI. — POVRATEK. Red B.
Četrtek 14. jan.: ORFEJ V PODZEMLJU. Red C.
Petek 15. jan.: VIHAR. simfonična pesem za veliki orkester, soli in zbor. Koncert v vel. dvorani »Uniona«. Začetek ob 8 zvečer.
Sobota 16. jan.: SRCE IZ LECTA, POZIV NA PLES, CAPRICIO ESPAGNOLE. Red D.
Nedelja 17. jan. ob 3 pop.: AIDA. Gostuje ga. Zaludova in g. Zdenko Knittl. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek 18. jan.: Zaprt.

*

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo dne 10. t. m. sta v ljubljanski drami dve predstavi in sicer popoldne ob 3 angleška veseliga »Pegica mojega srca« z gospi Saričovo, gospe Mevedovo ter g. Levrajem v glavnih vlogah. Po več njih nastopijo še gg. M. Denilova, Gorjupca, Cesar, Danilo, Drenovec in Skrbinek. Zvečer ob 8 pa se vzpirajo Andrejeva drama »Profesor Storicin«. Obe predstavi sta ljudski po znanih cenah.

Dijaška predstava v drami. Danes popoldne ob 3 vzpirajo se v ljubljanski drami Mannersova veseliga »Pegica mojega srca« kot dijaška predstava pri znanih cenah. Pristop k tej predstavi pa ima tudi vse ostalo občinstvo, ki se hoče poslužiti ugodnosti izredno znižanih cen. Samo ob sebi je umevno, da je predstava primerna za mladino. Začetek točno ob 3.

Glasba

Današnji koncert na katerem naj bi se izvajala simfonična pesnitev »Vihar«, je vsled bolezni g. Betetta preložen na petek dne 15. t. m. Kupljene vstopnice veljajo tudi za ta večer.

GLASBA V CELJU.

Tudi ljubljanski konservatorij vzpajo umetnike! Vprašal bi, kdo je večji — tisti, ki sam sebe vzpajo v umetnika ali tisti, ki celo tropo malčkov privede do muzikalnega pojmovanja in do spodbude in temelji umetniški? Pred štirimi leti mi je pravil moj sinček v Ljubljani, da ga uči na Glasbeni Matiji teorije in petja neka gospa, katero moramo klicati kar sestra Vida. Deček je znl koncem leta toliko praktične teorije, da sem se mu čudil. Vsak ten ti je zadel in zvokno zapel. Danes se temu ne čudim več.

Orel

Orliški krožek v Novem mestu je priredil v nedeljo dne 3. jan. 1926 v Rokodelskem domu ob petih popoldne akademijo. Na sporedu so bile sledeče točke: 1. govor predsednice, 2. vaje gojenk — obvezne, 3. vaje mladenk s šerpami, 4. vaje gojenk — neobvezne, 5. vaje članic »Oj Dobrodo!« 6. igra »K mamič«. Govorila je predsednica Marija Šekšova. Telovadne vaje so se lepo pričevale, zlasti so bile vzorne vaje mladenk s šerpami. Članice so proizvajale prav lepo simbolične vaje »Oj Dobrodo!«. Zal so bili nekateri gibi neenotno izvajani. Igra »K mamič« je bila zelo ljubka in tudi primeroma dobro režirana in proizvajana. Otroka Marjanček in Miha sta bila zelo ljubka in sta spretno igrala. Kraljica Vilislava je bila kos svoji vlogi, kjer je pokazala svojo energično moč, v prizorih, kjer naj bi pokazala milino, pa je bila nekoliko preostara. Ostale vile so tudi rešile svojo vlogo ugodno, zlasti je bila dobra Malina, Jela pa je imela preveč sonoren glas. Volkodlak je bil dober. Skratki so bili tudi ljubki. Angelčka sta bila nekoliko preokorna. Scenarija je bila zelo lepa. Dvorana je bila nabit polna in občinstvo je bilo s telovadbo in igro zelo zadovoljno. Želimo le, da bi orliški krožek zopet priredil v kratkem kaj tako ljubkega.

Naznanila

Ustanovni občni zbor društva »Treznost« v Ljubljani se vrši v nedeljo dne 13. januarja 1926 točno ob 10. uri dopoldne v prostorih higienske točilnice na velesjenu. Naj smatrajo člani za častno dolžnost, da temu važnemu zboru polnoštevilno prisostvujejo! Zelo bi bilo, da se i zunanji člani udeležijo tega zbora, da dobe novo pobudo za delo. 1. Otvoritev in pozdrav. 2. Doživljenska objuba

Tudi na soboški gimnaziji se je že pojavilo več slučajev.

Osebnost. K okrajnemu glavarstvu v Ptuj je prestavljen g. Anton Svetina, vladni tajnik pri soboškem okrajnem glavarstvu.

Zensko evangeličansko društvo bo praznovalo v nedeljo 10. t. m. svojo petindvajsetletnico. Popoldne ob 5 bo v Dittrichovi kinodvorani slavno tina prireditve, zvečer pa v hotelu Dobray p. a. v. Proslava 25 letnice bi se morala vršiti že v novembru lanskega leta, a je bila zaradi povodnji preložena na letošnje leto. Glavni smoter društva je danes skrb za evangeličansko dijaštvo.

Kdor je bil 12. in 13. dec. v Narodnem domu v Celju, je bil priča, kako krasno je pel mladinski zbor č. šolskih ses. er. Pa kaj bi ne, pod vodstvom take dirigente, kot nam je že dolgo znana sestra Vida Menec! Otroci so peli kot izobraženi pevci. Sestra Vida je dirigirala z največjim umetniškim uspehom, z izredno muzikalnim čutom, tako da bi nobena hvala ne bila preveč. Misli sem si, to ti je poveljnik in disciplina, in vendar nam je vsem ugajal njen skromni nastop. Z mirnimi kretnjami je izvajala — tako se je zdelo — najlepše tone iz grl otrok. Tak nepretrgan crescendo in decrescendo v pravem pomenu besede dosi pri otrocih, da je najtišji pp zvenel po dvorani kot zvonček, tega še nisem slišal. Sestra Vida je z vsakim gibom vedela, kaj zahteva od otrok in o'roci so jo kot eno oko pazljivo gledali in razumevali.

Če že otroci pod njeno taktiko tako dovršeno pojo, kaj šele domači zbor. Tudi tega sem bil priča pri letošnji polnočnici. To ti je bil pravecni koncert božičnih pesmi. Poldrugo uro sem s'al in bi še toliko. Peli so iz zbirke Sicherl-Premrl-Shtner in druge umetne meni neznane, instrumental dr. Kimovec. Vijoline so bile tu pa tam šibke a ni motilo, ker bi bilo tako petje celo brez orkestra dovolj lepo. Kako vse drugače vpliva na slovesko dušo pravo cerkveno petje, ki si ga ravno v Celju tako poželimo in zelo pogrešamo. Ljudstvo je reklo, saj nekatere teh pesmi tudi drugod pojo, a nikjer tako. Res, bilo so preustrežene, dobile so ves drug značaj. N. pr. Gruberjeva »Sveta noč«, s'ara p sem — kako nebeško veličastna, nova je bila! Niker noben glas ni silil v ospredje; vse je bilo zenočeno, sporazumno. Tako nekako si predstavljam množico angelov ki so peli v višavi in daljavi. Po s. Vidi upamo, se bo v Celju tudi cerkveno petje reformiralo.

Splošno glasbeno naobrazbo je dobila sestra Vida na ljubljanskem konservatoriju, dirigentsva se je pa pričela v Marijanišču pri g. kn dr. Kimovcu, kojeja marljiva učnica je bila tri leta. Ni čuda, če ima sicer njen prijazen, dovipen značaj tako privlačno silo, da učence kar visijo na njej in njenih besedah, katerih vsaka je vzgojna. Čast njej in njenemu zavodu, v katerem ta umetnica tako procveta!

Mesto vencev in cvetk, ki so ji bile namenjene v Narodnem domu in katere je v svoji skromnosti tako skrbno preprečila — tu vneč častilk naši ljubljenski profesorici petja, sestri Vidi! — Starši njenih učenk.

SIMFONICNI KONCERT V MARIBORU.

Orkester mariborske Glasbene Matice priredi v četrtek dne 14. t. m. v veliki dvorani pri Götzu simfonični koncert ob sodelovanju opernega peva g. Julija Bete a s sledečim sporedom: 1. Schubert: uvertura v italijanskem stilu. 2. Mozart: »Za to lepo roko (Per questa bella mano)«, koncertna arija za bas solo in orkester; poje g. Betetto. 3. Vihar: »Mornar«, za bas solo in orkester (spremljevanje za orkes er priredil Josip Hladek Bohinjski); poje g. Betetto. 4. Beethoven: Tretja simfonija Es-dur (Eroica): 1. Allegro con brio. 2. Marcia funebre. 3. Scherzo-Allegro vivace. 4. Finale-Allegro molto. Dirigent je novi koncertni ravnatelj g. Josip Hladek Bohinjski.

Knjige in revije

Tisoč in ena noč. Zbirka pravljic z Jutrovega. Za odrasle priredil Andrej Rapč. Založila Učiteljska tiskarna. Strani 323. Cena 50 Din.

Naše prireditve

Ljudski oder v St. Vidu nad Ljubljano ponovi na splošno zahtevo v nedeljo dne 10. t. m. ob pol petih v Ljudskem domu v St. Vidu četrtič bižično pravljico »Peterčkove poslednje sanje«. Ker je pričakovati tudi topot obilega navaša opozarjamo, da si pravočasno zagisurajo vstopnice, ker letos se v tej sezoni igra ne bo več ponavljala. Kdor še ni videl Peterčka, naj ne zamudi te prilike.

nad enoletnih članov »Zveze Treznosti«. 3. Objuba. 4. Poročilo pripravljalnega odbora. 5. Poročilo naših mladinskih organizacij. 6. Pravič. 7. Volitev odbora. 8. Formiranje sekcij: madinske, zdravniške, učiteljske (vzgojiteljske), ženske, propagandne (novinarske). 9. O abstinentnem svetu v Ljubljani. 10. Eventualia. 11. Resolucije. 12. Zaključek. — Med posameznimi točkami se udeležuje hrabra voditeljka »Matjaževa četa« ljubljanskih skautov. — Prosimo brate in sestre, predvsem brate akademike, da prinesejo članske karte najpozneje do sobote zvečer (ev. k odborovi seji v hig. toč. v soboto zvečer) podpisane ali nepodpisane nazaj. — Odbor.

Seja stolne prosvete se vrši nocoj ob osmih v Jugoslovanski tiskarni. Prosim polnoštevilne udeležbe. — Predsednik.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vlijudno vabi vse svoje člane na redni občni zbor, ki ga je odbor določil s posebnim ozirom na kolege v provinci na soboto dne 16. januarja t. l. Vršijo se v mali dvorani »Kazine« v I. nadstropju s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega in izrednega občnega zbora. 2. Nujni predlog poslovnika in revizije pravil. 3. Poročilo doseganega odbora. 4. Volitev novega odbora. 5. Odnosni družva napram Liječnikem v Vojniku. 6. Zadeva zadnjega častnega sode. 7. Volitev kandidatov v sanitetni svet. 8. Samostalni predlogi. 9. Slučajnosti. Pričetek ob tri četrti na štiri pop.

Akademski klub montanistov v Ljubljani priredi v nedeljo dne 17. januarja 1926 ob priliki ustanovne skupštine udruženja rudarskih in topilniških inženjerjev tradicionalno rudarsko svečanost Skok preko kože s koncertom in zabavo v veliki dvorani hotela Union. — Začetek ob 20. uri. Vstop le proti vabilu. — Prostovoljni prispevki v društvene svrhe naj se blagovoljno poslati na naslov »Akademski klub montanistov« (Skokov odbor) v Ljubljani. — Skokov odbor.

Planinski dom na Mirni gori. Vljudno se prošjo vsi oni, ki so prejeli nabiralne pole, da pospešijo zbirko ter nakažejo denar do 15. t. m.

Stenografski tečaj otvori Trg. društvo »Merkur« v Ljubljani in vabi nameščence in nameščence ki imajo do tega veselje, da se prijavijo v društveni pisarni, Gradišče 17-1, do najkasneje 12. januarja

Sport

NOGOMET.

Team A : team B 6 : 1. V sredo se je vršila na sportnem prostoru Ilirije po odredbi nogometne podzveze tekma dveh ljubljanskih kombiniranih teamov. Kakor je bilo predvideti, je bila tekma razmeroma dobro obiskana in v glavnem je publika tudi prišla na svoj račun. Okoliščina, da je igrala v moštvu A večinoma Ilirija, v moštvu B pa Primorje, je povzročila, da se je z obeh strani igralo z voljo in elanom. V taktičnem in tehničnem oziru je dosegel team A znatno višino in manjkalo tudi ni napetih situacij pred goli. Aranzma tekme je bil žal zelo površen (stranski sodniki se sploh niso prikazali, rezerve ni bilo na mestu, ko se jo je rabilo), slabo je vplivala nadalje nedisciplinena enega ali dveh igralcev moštva B, ki je moralo igrati vsled tega večino drugega polčasa le z 10 igralci. — Podzvezni kapetan je sestavil moštvi sledeče: A (zeleni): Miklavčič-Pečnik, Beltram-Herman, Zupančič II, Lado-Zupančič I, Martinak, Oman, Doberlet, Kreč. — B (rni): Erman I-Birsa, Jantigaj-Zemljak, Kern, Stamič-Cernik, Erman II, Zalokar, Uršič, Jamnik. V vsakem moštvu sta po dva Jadranaka (Pečnik, Martinak, Kern, Jamnik), ostali v A pripadajo Iliriji, v B Primorju. — Moštvo zelenih se je pokazalo kot dobro vigrano, homogena celota, v kateri so bili v dobri formi posebno haffi, Obrambni trio je delal zanesljivo, forward je podal v drugem polčasu, ko je igral Martinak v sredini, boljše, taktično pravilnejšo igro. S kombinacijo se je včasih pretiravalo, nasprotno pa se je odlašalo s streljanjem. Po šansah, ki so se nudile notranjemu triu moštva A, bi mogel izpasti rezultat podvojeno. — V moštvu B so individualno dosegali igrace nasprotnega moštva Zemljak, oba Erman ter deloma še Jamnik, kot celota je moštvo v vsakem oziru nastajalo za nasprotnim teamom.

Zimski nogometni turnir ljubljanske podzveze. LNP je na seji dne 7. t. m. izrečala razvrstitev zimskega turnirja sledeče: Dne 24. t. m. se odigra tekmi I. kola Ilirija : Primorje in Svoboda : Jadran na igrišču Ilirije, ravnatoko finale dne 2. februarja. Tekma Slovan : Slavija v I. kolu ter celo II. kolo dne 31. t. m. se odigra na prostoru Primorja.

Zašvale

Predstojništvo Lichtenthurnovega zavoda izreka najtoplejšo zahvalo gerentstvu mestnega magistrata za popravilo stopnje in vhoda v zavod. Dosedanje stopnice so bile zelo neprimljene, zlasti v temnih nočeh in radi precejšnjega prometa z vozovi, vsled česar bi se lahko zgodila kaka večja nesreča. Najlepša hvala!

Po širnem svetu

ZAGONETNA MILIJARNA DEDŠČINA NA POLJSKEM.

Poljska javnost se že daljšo dobo živo zanima za milijarno dedščino, ki je imela pripasti lodsčki družini Reich po nekem avstralskem bogatašu. Formalnosti so bile že davno izvedene, avstralsko sodišče je dokazalo, da ima družina Reich pravico do dedščine in šlo je naposled samo za pravno prevedbo ogromnega imetja. Kljub temu se je vlekla zadeva cele tri mesece. Sodni organi v Avstraliji so sporočili pred meseci srečnemu dediču, da odide odvetnik Rains v Evropo, da bo stvar osebno dovršil in da bo imel s seboj prvi del dedščine v podobi čekov. Trajalo je celih trinajst tednov, preden je odvetnik prišel v Evropo in preden je javil v Lodž svoj prihod. A tisti dan, ko je odvetnik imel v Lodž pri-speti, je Reich nenadoma umrl. Znamenja kažejo, da je bil zastrupljen. Isti dan je prišla iz Avstralije brzojavka, da je tam preminul v sumljivih okoliščinah tudi pooblaščenec mrtvega milijarderja. V zvezi s tem se je ugotovilo, da odvetnik Rains v Varšavo sploh ni prišel in da je bilo ime hotela, iz katerega je bila poslana v Lodž brzojavka o odvetnikovem prihodu, izmišljeno. Z zagonetno zadevo se bavijo sodni in policijski organi, ali doslej se še ni posrečilo dogodek razbiti. Dedščina znaša danes tri milijone angleških funtov sterlingov (približno tisoč milijonov dinarjev). Tajinstvena afera zbuja v poljski javnosti silno zanimanje in poljsko časopisje piše o njej cele kolone.

* * *

+ Dragoceni gobelini v cerkvi sv. Marka v Benetkah. Ameriška arheologinja, gospodična Phyllis Ackermannova je odkrila v shrambi sloveče hiše božje sv. Marka v Benetkah dvanajst čuda lepih srednjeveških gobelnov, ki so tam ležali leta in leta malone pozabljeni. Na teh dragocenih gobelinah je upodobljeno trpljenje Kristova. Baj je to najstarejša gobelinova serija in za Italijo tem dragocenejša, ker se tile stari gobelini — iz 14. stoletja — nahajajo samo na Francoskem, Flanderskem in pa v maloštevilnih cerkvah na severnem Španskem. Američanka je cenila te gobelne na dva milijona dolarjev.

+ Na krovu »božične ladje«. Ravno pred božičnimi prazniki je prispel v pristanišče mesta Kopenhagen parnik »Frederik VIII«, ki je imel na svojem krovu okrog 700 božičnih gostov. Vsi ti so bili v glavnem danski Amerikanci, ki so hoteli najlepše dneve cellega leta praznovati v svoji stari domovini na Danskem. Tragičen slučaj pa se je pripetil tej ladji med njeno vožnjo v Evropo. Nek potnik, najbrže bokser po imenu Malmrose, ki se je hotel pripeljati v Evropo zastoj, se je skril na ladji med obema dimnikoma neposredno nad kurilnim kotlom. Štiri dni potem, ko je ladja odpula, so našli v tem skrivališču sežgano truplo. Ubogi človek je plačal svojo drznost z življenjem.

Narava in ljudje

VELIKOST LJUDI.

Ako vzamemo v poštev vse človeštvo sploh, tedaj meri človek povprečno 1.65 m, ako pa primerjamo posamezne narode med seboj, tedaj opazimo jako velike razlike. Med največje ljudi spadajo Škoti, ki merijo povprečno 1.75 m, njim slede Cheyenne Indijanci in Polinezijski z 1.74 m. Tudi v Sudanu nahajamo jako velike ljudi, ki merijo nad 1.70 m. Med najmanjše ljudi na svetu spadajo Pigmeji, s katerimi so nas seznanili v zadnjih desetletjih potovalci Emin Paša, Schweinfurt in drugi. Po njihovih podatkih merijo povprečno 1.35 m. Nekoliko večji a še vedno prtilikavci, so dalje Munkies na Andamanih, Weddha na Ceylonu in Orang Semang na Malakki. Ako vzamemo nadalje samo Evrope v poštev, tedaj vidimo, da veljajo za največje poleg Škotov naši Bošnjaki, ki tudi dosežejo višino 1.70 m, in potem Švedi. Čim bolj proti jugu gremo, tem manjše ljudi nahajamo, tako da dobimo na Sardiniji in v južni Italiji najmanjše Evropejce s povprečno 1.50 m. Ze te številke, ki so samo povprečne, nam kažejo precejšnje ekstreme. Neverjetne razlike pa dobimo, ako primerjamo posameznike med seboj. Za največjega človeka, ki so ga merili zdravniki, velja Franc Winchlaer iz Avstrije, ki meri 2.78 m. Njemu sledi Hans Kraw iz gradu Ambras na Tirolskem z višino 2.75 m. Skelet pruskega vojaka, ki je služil pri gardi Friderika II., ki ga hranijo v anatomskem muzeju v Berlinu, meri 2.19 m. Ti velikani niso živeli dolgo, največ jih je umrlo že po dvajsetem letu. Dočim je takih velikanih jako majhno število, je prtilikavec precej mnogo. Kot najmanjši na svetu in sploh vseh časov velja 60 letni Hilany Agybe s Sinaja, ki meri samo 38 cm. Meril ga je antropolog Jost. Linné je meril nekega kmeta, po imenu Wiebe Lokkes iz Frieslandu, ki je bil samo 66 cm visok. Kakor so velike ljudi radi jemali h kraljevim gradom, tako so včasih prtilikavci za dvorne norce. Dandanes, ko takih služb ne moremo več, nastopajo ti ljudje edinele še v naših cirkusih.

SVETOVNI JEZIKI.

Čim bolj se razvija znanost in tehnika, tem bolj se čuti potreba po skupnem mednarodnem jeziku. Ze v starem veku je veljal najprej asirski, potem pa grški in latinski jezik kot mednarodno olčevalno sredstvo. V začetku srednjega veka je prevzel to vlogo pri vzhodnih in rodih perzijski in arabski jezik, pri zahodnih pa francoski, ki se je čedalje bolj uveljavljal in ki velja od časa Ludvika XIV. kot diplomatski jezik. Tekom časa je postal jezik najvišjih in najfinejših slojev. Vendar se danes tega jezika poslužuje samo 45 milijonov ljudi. Ravno toliko se jih v Aziji poslužuje japonski. Mnogo številnejši so zastopniki španskega jezika, ki imajo zlasti po Južni Ameriki svoje pripadnike. Vseh špansko govorečih ljudi je danes približno 70 milijonov. Ceravno Nemčija ni imela nikdar obsežnih kolonij in kljub temu, da je nemški jezik precej okoren, vendar je visoka nemška kultura, zlasti pa svetovno prvenstvo v znanstvu, pripomoglo do tega, da govori oz. razume danes okroglo 80 milijonov ljudi. Ruščina se uveljavlja pri 90 milijonih, hindustanski jezik pa celo pri 100 milijonih. Kot glavna svetovna jezika moreta veljati samo angleški in kitajski jezik. Prvega govori sicer samo 130 milijonov ljudi, a je zato razširjen po vseh delih sveta in velja kot mednarodni trgovski jezik, kitajščino pa govori največ ljudi na svetu (okrog 400 milijonov), toda ta je omejena samo na kitajski teritorij, ki nima v mednarodnem prometu nikakega pomena.

KAJ JE VSE V ZRAKU.

Znano je, da sestoji zrak iz raznih plinov, med katerimi je skoraj tri četrtine dušika, malo manj od ene četrtine pa kisika. V manjši meri so nadalje še zastopani vodik, ogljikov dvokis, argon, kripton in drugi plini. Poleg tega je v zraku še nebroj bakterij in prahu, brez katerega tudi največje gorke višave niso. V srednji Afriki in v tropski Ameriki požigajo ljudje na koncu suše travnike, takolimenovane savane, da morejo potem obdelovati. Pri teh požarih, ki zavzemajo velikanske areale, nastane voliko dima, da zakrije ondotnim prebivalcem sonce. Veter odnese ta dim tako daleč, da so ga začutili celo na Dunaju, v Krakovu, na Angleškem in celo v severni Rusiji. Duh tega dima je izredno pekoč in sličen onemu, ko požigajo po severni Nemčiji prostrana barja. Mnogo več neznane donesajo zraku vulkanski izbruhi. Ko je Vezuv zadnjikrat bruhal, je veter zanesel njegov vulkanski prah celo v Nemčijo. Pri izbruhu Krakatava je bilo celo zemeljsko ozračje nasičeno tega prahu, kar je vplivalo po mnenju meteorologov še nekaj let potem na klimatične odnose. V puščavah ima ozračje nek poseben okus po pesku, ki ga silni viharji zanesajo velikanske množine v precejšnje višine. Slavni raziskovalec Richteren poroča, da postane na Kitajskem vsaka stvar, ki je dalj časa na prostem, rumenkaste barve vsled prahu, ki ga prinaša veter iz sosednjih puščav. Na ta način se namreč na Kitajskem še danes tvori rodovitna plast puhov, ki doseže ponekod po več sto, da celo tisoč metrov.

RAZLIČNI OKUSI PRI NARODIH.

O različnih okusih moremo govoriti le tedaj, kadar imamo v mislih poživila, ki so pri raznih narodih najbolj priljubljena. Pri hrani sami se to toliko ne opazi, ker so ravno najširši sloji nanjo zelo navezani in imajo večidel tako enostransko hrano, da so se nanjo privadili. K temu jih je namreč silila nujna potreba prehrane in uživati so mogli samo to, kar jim je dala narava. Pri poživilih, ki za življenje niso neobhodno potrebna, se pa takoj pokažejo različni okusi. Za vse belokoece je značilno to, da nam najbolj dišijo vino in tobak. Po teh dveh poživilih hrepene brez izjeme vsi sloji brez ozira na starost in v zadnjem času tudi ne glede na spol. Vendar pa jih je med ženskimi svetom še mnogo, a tudi med moškimi, ki jim je največji užitek čašica dobre kave ali čaja. Kitajci se v tem oziru popolnoma ločijo od nas, ker je pri njih uživanje opija najbolj priljubljeno. Semiti so najbolj navdušeni za kavo, saj pri njih je prava domovina kave. Indijci najraje žvečijo liste rastline betel, pri čemer imajo vedno polna usta sline, kar jim je jako všeč. Mongolom, izvzemši seveda Kitajce, je najbolj priljubljen čaj, ki pa je v primeri z našim jako močan. Vsi ti različni okusi so nam še kolikor toliko razumljivi ne umemo pa, kako se morejo Kamčadalci posluževati s sokom mušnic, ki nimajo preveč prijetnega duha.

* * *

— Preskrba pitne vode v večjih mestih. Najboljšo pitno vodo dajo brez dvoma studenci. Toda jako malo mest je, ki bi dobivali pitno vodo direktno iz studencev. Navadno črpajo vodo iz tal, kot je slučaj pri našem ljubljanskem vodovodu, al pa iz reke, ako se nahaja nivo talne vode pregloboko. V Leningradu dobivajo pitno vodo iz Neve, ki je mnogokrat precej nečista in so radi tega razsajale v mestu že mnogotere bolezni. Za London so napravili umetno jezero, ki vsebuje 12 milijonov kubičnih metrov vode, da jo ima mesto vedno dovolj. Za Newyork je zgrajeno še večje umetno jezero, ki ima 450 milijonov kubičnih metrov vode. Stroški z napravo umetnih jezer pa so tako velikanski, da so začeli misliti v novejšem času na izrabo pravih jezer. Tako dobivata svojo vodo Zürich in Geneve vsak iz svojega jezera, ob katerem ležita, dalje St. Gallen, kjer sesajo vodo iz 200 m nižje ležečega Bodenskega jezera, Chicago ima svoj vodovod v Michiganstem jezeru. V zadnjem času nameravajo celo Parizu dovajati po 450 km dolgih ceveh vodo iz Genovskega jezera.

— Koliko soli je v morju. Morje ne vsebuje povsod enako množino soli, temveč je to odvisno največ od izhlapevanja morske vode in pa od dotokov sladkih voda. Vendar pa lahko povprečno vzamemo, da vsebuje 1 kg morske vode 35 gramov soli. Ako bi se vse morje posušilo, tedaj bi morsko dno pokrivala 62 m debela plast soli, ki bi tehtala 49945 milijonov ton.

— Trdožive živali. V bajkah in pravljicah večkrat beremo o zmajih z večmi glavami. Ako je kdo odšel od tem eno izmed glav, tedaj je iz odsekane nenačoda zrastle več novih glav. Kakor se to zdi neverjetno, vendar ima tudi svojo podlago. Splošno je že znano, da lahko kuščarjem odirgamo rep ali nogo, pa jim kmalu dotrtni del nanovo zraste. Še bolj čudno pa je, ako prerežemo navađenega deževnika na dva dela, da nastane potem iz vsakega dela po en samostojen in življenja zmožen deževnik. Še neverjetnejše pa je dejstvo, da lahko iz vsakega odrezanega kraka morske zvezde nastane popolna nova morska zvezda. Višek čuda je končno zeleni trdoživ (Hydra viridis L.), ki živi v sladki vodi. To živalico lahko razrežemo v kolikor delov hočemo, iz vsakega dela bo potem nastala nova živalica, seveda da bo imela tekom svojega razvoja dovolj hrane na razpolago. Čim višje so pa razvite živali tem manjšo imajo to regeneracijsko zmožnost, ki obstoji pri sesalcih in končno pri človeku le še v tem, da se zamore vsaka rana zaceliti in nič več.

Ali že imaš srečko dlj. loterije?

Novi siamski kralj s soprogo.

Slika predstavlja princa Prajatipoka Sukhodaya, ki je bil proglašen za siamskega kralja.

Gospodarsvo

Francé Seunig:

Pota, ki vodijo iz krize.

Gospodarska kriza pritiska na naše celokupno narodno gospodarstvo in nikjer ni videti znamenj, ki bi nam dala upanja, da je vrhunec prekoračen. Tako čakamo na boljše čase, storimo pa le malo, da bi se proces ozdravljenja pospešil. Slišali smo mnogo dobrih in slabih predlogov. Toda preveč se pečemo z malenkostmi, z detajli, stavljamo predloge, ki morejo koristiti tej ali oni panogi narodnega gospodarstva, ali pa samo posamezniku, večkrat celo na škodo celokupnega gospodarstva.

Povprečno blagostanje naroda je odvisno od obsega narodne produkcije, odpadajoče na poedinega člana naroda. Visoki življenjski standard severoameriškega naroda je posledica relativne višine ameriške produkcije. Koncentracija modernih produkcijskih sredstev in pripomočkov — kapitala — omogočuje, da producira ameriški delavec v osmih urah dvado trikrat toliko kot naš. Zato je tudi mogoče, da je realni zaslužek ameriškega delavca dvado trikrat večji.

Če se nam posreči, da dosežemo našim produkcijskim sredstvom odgovarjajoči maksimum produkcije, je s tem tudi glavni del naše naloge rešen. Kriza obstoji v tem, da so možnosti produkcije večje kot možnosti konzuma (v najširšem pomenu besede), in sicer ne samo konzuma v tuzemstvu, temveč tudi konzuma v inozemstvu. Glede zadnjega smo odvisni od konzumne moči, od blagostanja naših sosedov, naših eksportnih dežel. Toda to je poglavje zase.

Konzum v tuzemstvu se da povečati, kakor bomo videli, le s štedenjem, zbiranjem prihrankov in ustvarjanjem novega kapitala — pa naj se to glasi še tako paradokso. Da to razumemo, zadostuje priprst primer.

A prihrani mesečno gotov del svojega dohodka in ga naloži v banki. S tem odstori svojo kupno moč izraženo v denarju banki. Banka denarja ne odhrzi v trezorih, temveč ga posodi n. pr. podjetniku B, ki s pomočjo tega denarja razširi svojo obrt, poveča tovarno, kupi stroje itd. Kupno moč, katero je odstopil A, konzumirajo tedaj oni delavci, obrtniki, inženjerji, ki postavijo novo poslopje, vsi oni, ki so zaposleni, oziroma soudeleženi pri produkciji opeke, cementa, lesa, strojev itd. Ta kupna moč torej za konzum ni izgubljena, nasprotno, z uporabo te kupne moči teče paralelno konzum opeke, cementa, gradbenega lesa, železa, kovinskih izdelkov itd. Vidimo torej, da štedenje nikakor ne zmanjša konzuma onih predmetov, ki služijo osebnemu konzumu, temveč poveča le še konzum onih vrst blaga, ki se porabijo pri investicijah. To povečanje konzuma pa se pologoma prenese na vse vrste blaga, produkcija se veča; davki, upravni aparat, obresti za tuj kapital manj obremenjujejo produkcijo, ki se vsled modernizacije še poceni, in s tem so dane nove možnosti konkurence z inozemstvom.

Možnost zaslužka vseh omenjenih delavcev, obrtnikov, inženjerjev in uradnikov je torej odvisna od ljudi, ki se odrečejo delnemu osebnemu konzumu in odstopijo njim pripadajočo kupno moč drugim, da potom produktivnega konzuma ustvarijo kapital. Tako v normalnih časih.

V časih gospodarske krize se pa odnošaji spremene. Padanje zaslužka, brezposelnost onemogočajo štedenja. Toda štedenje ne preneha popolnoma. A prinaša tudi sedaj redno svoj mesečni prihranek v banko. Banka ta denar tudi sedaj posodi podjetniku B, kateri ga pa ne porabi za povečanje obrata, za investicije, temveč za kritje izgub, katere je utrpel vsled nizkih cen svojih produktov, visokih davkov, dubioznih terjatev in tako v svojem podjetju nadomesti uničen kapital. V tem slučaju prihrankom od A ne odgovarja nobeno ustvarjanje novega kapitala.

V časih krize faktično pade ustvarjanje kapitala na minimum in s tem tudi konzum vseh onih vrst blaga, ki se porabijo pri investicijah.

Če hočemo torej najti pota, ki nas vodijo iz gospodarske krize v normalno gospodarsko življenje, ozir. v procvit, nam je najprej treba

odstraniti vse zapreke, ki omejujejo ustvarjanje kapitala. Prenehati mora vsako uničevanje kapitala potom davkov, bilančnih izgub posameznih gospodarskih edinic in konkurzov. Istočasno moramo z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirati štedenje in zbiranje prihrankov. S tem da omogočimo ustvarjanje kapitala, dajemo eksistenčne možnosti tisočerm delavcem, obrtnikom, trgovcem itd.

1. Znižati je treba davčne dajatve, posebno onim podjetjem, ki imajo bilančne izgube. In teh je veliko; bilance delniških družb iz l. 1924. nam kažejo nad vse žalostno sliko, leto 1925. pa ne obeta bolje. Načelo, da se davke plačuje samo iz dobička, ne pa iz substance, mora popolnoma prodreti, kajti v zadnjem slučaju odgovarja plačanje davkov uničenju kapitala.

2. Podpirati je treba z vsemi sredstvi smisel za štedenje. Visoke davke naj plačajo oni, ki žive razkošno. Oni pa, ki zbirajo prihranke, bodisi da jih nalože ali pa investirajo v lastnih podjetjih, naj bodo deležni davčnih olajšav v najvišji meri. Kdor štedi in s tem omogoči zaslužek brezposelnemu delavcu doprineše v korist skupnosti več, kakor pa če bi isti denar podaril brezposelnemu, ki bi ga uporabil ne da bi ustvaril kako gospodarsko vrednoto.

3. Država naj podpira, ne toliko z denarjem, kakor s propagando in gotovimi olajšavami ustanavljanje kreditnih zadrug in hranilnic v onih delih države, kjer je štedenje še v povojih, kakor n. pr. v Srbiji in Črni gori. Naši indistriji in obrti more taka uspešna propaganda le koristiti.

4. Vse gospodarske korporacije in udruženja naj v lastnem delokrogu in z državno pomočjo uvedejo veliko propagando za štedenje predvsem v šolah, v društvi, potom časopisov itd.

5. Tujemu kapitalu je treba široko odpreti vrata. Prenehati se mora z uničevanjem indistrije zgolj radi tega, ker je ista v rokah tujcev. Radi zaslužka in dobička, ki si ga pridobi tujec, ne smemo odvzeti delavcem zaslužka, ki včasih 10- do 20krat presega dobiček tujca. Da pa privabimo tuj kapital, ki hoče pošteno sodelovati v našem gospodarstvu in ne špekulirati z našo valuto, je potrebno, da definitivno stabiliziramo našo valuto na podlagi nove zlate paritete.

Čim preneha uničevanje kapitala in se poveča ustvarjanje novega kapitala, se morajo takoj pojaviti vse blagodejne posledice. Le na ta način je mogoče trajno znižati prebistno mero. Tu ne pomagajo nikake narobe, kajti obrestna mera samo izraža razmerje med višino stalno pritekaajočih prihrankov in inozemskega kapitala na trgu kapitala in med višino nove potrebe po kapitalu. Obrestna mera je že znatno padla, toda ta padec ni naraven, ker ležijo njegovi vzroki deloma v dotoku kratkoročnih inozemskih kapitalov večinoma spekulativne narave, deloma pa v nezaupanju bank napram indistriji in obrti. Pri zboljšanju konjunktura pa se ta obrestna mera ne bode mogla obdržati brez večjega pritoka novega kapitala.

V kolikor je treba znižati davke, stvar ni tako težavna. Proračun za l. 1926/27 znaša 12.7 milijard Din, dohodki od neposrednih davkov pa 1.6 milijard. Če se le malo upošteva princip varčevanja v državnem gospodarstvu, ne bo težko znižati državne izdatke za 800 milijonov, to je od 12.6 na 11.8 milijard Din. S tem pa je že dana možnost znižati neposredne davke na polovico. Pred vsem pa je potrebno, da se iz državnega proračuna izloči vse stroške za produktivne investicije, katere je treba kriti edinele z inozemskim posojilom. Če je ta princip veljal v mirnih časih, mora tem bolj veljati danes. Češkoslovaška je že pred leti prišla z znižanjem proračuna in uspeh je danes sijajen. Češkoslovaška je zato tudi edina država Srednje Evrope, ki danes ne trpi vsled gospodarske krize. Skrajni čas je, da tudi mi pričnemo s tako politiko.

Način naše produkcije, ne samo v indistriji in obrti, temveč predvsem v poljedelstvu je treba temeljito modernizirati. Drugače nam ne bo mogoče vzdržati inozemske konkurence. Zato moramo še v pravem času skrbeti, da si v ta namen potrebne ogromne kapitale ustvarimo potom štedenja in zbiranja prihrankov. Le ta pot vodi v boljše čase!

Kaj pravijo na borzi?

Statistika prometa na ljubljenski borzi prča, da je postala faktor v gospodarskem življenju Slovenije. Ravno kar objavljeni podatki za december 1925 izkazujejo na blagovni borzi zaključkov 385 in četrt vagona v vrednosti 3.141.106 Din napram 190 vagonom v vrednosti 1.823.013 Din v novembru 1925. K temu je treba pripomniti, da je v zadnji desetletni meseca decembra radi praznikov borza poslovala le v omejenem obsegu, tako da največji del tega prometa odpade na prvih 20 dni v decembru 1925.

Zaključkov v lesu je bilo 272 vagonov v kurzni vrednosti 952.206 Din, v žitu pa 113 in četrt vagona v vrednosti 2.188.900 Dn. Promet je bil v koruzi 79 in pol vagona za 1.183.450 Din, v moki 10 in četrt vagona za 471.250 Din.

v pšenici 9 vagonov za 259.200 Din, v otrobi 9 vagonov za 135.100 Din itd.

Brez dvoma je, da bo promet na ljubljanski borzi naraščal. Rezultati, ki jih izkazuje poslovanje v letu 1925, vodijo k optimizmu glede razvoja ljubljanske borze.

Ljubljanska borza je našla naklonjeno kritiko v tisku. Omenimo le pisanje zagrebškega tiska (Morgen. Jugosl. Lloyd, Zagr. Tagblatt itd.) in inozemskih listov (Internationaler Holzmarkt, Prager Presse itd.).

»Prager Presse« z dne 3. januarja letos piše:

Razvoj ljubljanske borze. Pred letom dni je bila otvorjena v Ljubljani (Laibach) borza in v teku enega leta se je posrečilo tej instituciji doseči veliko važnost. Ljubljanska borza je danes središče vse lesne trgovine Slovenije. Iz Slovenije se letno izvažajo lesa in lesnih produktov za 500 milijonov dinarjev in vse eksportne transakcije se razvijajo na ljubljanski borzi. Tudi druge panoge borznega poslovanja postajajo pomembnejše, na produktnem oddelku se delajo velike transakcije in promet efektne borze je na en dan tako velik, kakor je bil pred letom promet v teku celega meseca.

Poziv vinogradnikom!

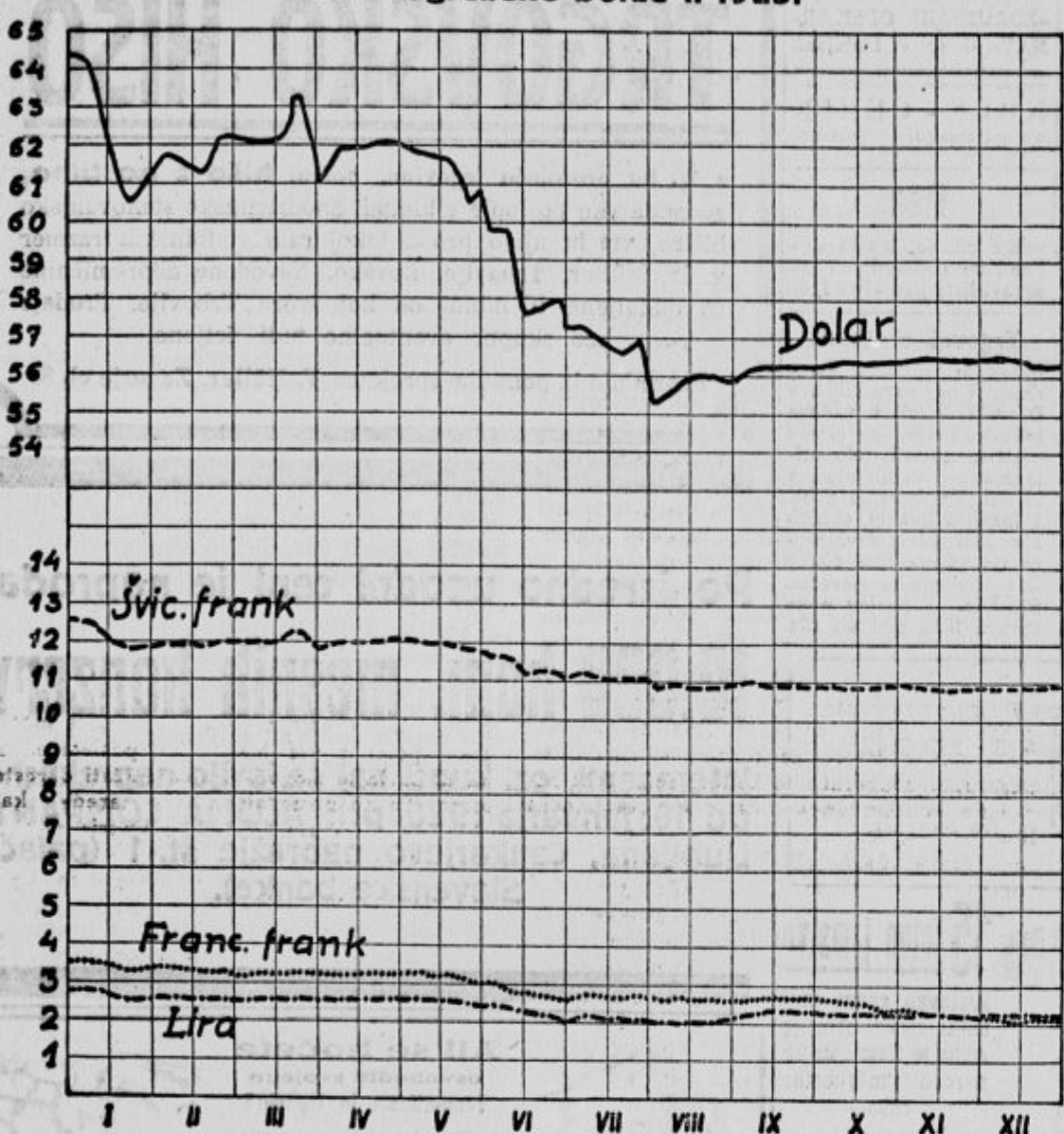
V torek, dne 19. januarja se vrši v Središču ob Dravi II. vinski sejem in vinska razstava. Organizacijo cele prireditve vodi vinarska zadruga »Ljutomerčan« pod predsedstvom g. Roberta Košarja. Ta razstava bo letos nekaj posebnega. Udeležijo se je vinogradniki iz najbolj slovitih vinogradov ljutomersko-ormoških gor. Prijavilo se je že veliko število vinskih kupcev iz Kranjske, Maribora in Avstrije.

Pozivamo vinogradnike iz mariborsko-slovenjgoriškega okrožja, člane kmetijskih združenj v mariborski okolici, gostilničarje in sploh prijatelje vinogradništva, da se udeležijo 19. januarja izleta v Središče. Iz Maribora se peljemo z vlakom, ki vozi 8.27 zjutraj z glavnega kolodvora (9.17 iz Pragerskega, 9.52 uri iz Ptuja) in dospemo v Središče ob 10.41 uri. Otvoritev je točno ob 11. uri. Vrnemo se zvečer ob 15.53 uri iz Središča, tako, da smo, ob 18. uri zopet v Mariboru. Zaposnili pa imajo še zvezo tudi z vlakom, ki vozi zvečer ob 21.11 uri iz Središča.

Dne 19. januarja na svidenje v Središču!

Vinogradniki mariborske okolice.

Kurzi zagrebške borze I. 1925.

Konkurzi v decembru 1925. Iz »Jugoslav. Lloyd« posnemamo, da je bilo v mesecu decembru 1925 prijavljenih v celi državi 49 konkurzov napram 79 v mesecu novembru 1925.

Iz Centrale industrijskih korporacij. Iz Belgrada poročajo, da se 15. februarja 1926 vrši tam seja glavnega odbora Centrale indu-

strijskih korporacij, na kateri bodo obravnavali najvažnejše probleme naše industrije.

Promet dunajske in budimpeštanske borze. V letu 1925 je znašal promet dunajske borze 40 milijonov komadov efektov napram 45 milijonov v letu 1924. — V še večji meri pa je padel promet budimpeštanske borze. Med-

tem ko je v letu 1924 znašal 74.4 milijone komadov efektov v kurzni vrednosti 8854 milijard kron, je padel v letu 1925 na 19.8 milijonov komadov efektov v kurzni vrednosti 2760 milijard kron.

Obtok bankovcev v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da je bilo 31. decembra 1925 v Avstriji v obtoku bankovcev za 890 milijonov šilingov. Kovinska podlaga je bila istega dne 514 milijonov, eskontiranih menic je 180 milijonov šilingov.

Švicarski industriji zahtevajo upostavo trgovskih zvez z Rusijo. Iz Berna poročajo, da ves švicarski tisk vodi kampanjo za upostavo diplomatskih in trgovskih zvez z Rusijo. Gibanje se je začelo v Ženevi in se je razširilo po vseh centrih države. Bojko Švice po sovjetih je po izjavi raznih industrijskih zvez prizadejal veliko škodo švicarskemu izvozu.

Delniške družbe v Ameriki. Po najnovejši statistiki je bilo lani v severnoameriških Zedinjenih državah 326.000 delniških družb z nominalnim kapitalom 75.406 milijonov dolarjev. 67 največjih delniških družb ima nominalnega kapitala 7589 milijonov, kurzna vrednost pa je 12.383 milijonov dolarjev.

Centev evropske produkcije sladkorja v tekoči kampanji. Po najnovejših vesteh cenizni statistik F. O. Licht produkcijo sladkorja v Evropi v tekoči kampanji na 7.482.000 ton, kar pomeni napram prejšnji cenitvi zvišanje za 404.000 ton. Produkcija v kampanji 1924—25 je bila 7.078.000 ton.

Elektrifikacija železnic. Na nekem ameriškem kongresu je bila po poročilih švicarskih listov podana statistika: koliko kilometrov železnic v posameznih državah sveta — manjkajo žal podatki za Zedinjene države S. A. — obratuje z električno silo. Podatki veljajo za sredo leta 1925 in so sledeči: Švedska 1197 km, Francija 1060 km, Švica 1023 km, Nemčija 1022 km, Italija 906 km, Avstrija 874 km, Južna Afrika 275 km, Čile 238 km, Norveška 201, Španija 129, Japonska 77, Kanada 61, Java 50, Mehika 48 km, Anglija 45 km, Brazilija 43, Nova Zelandija 13 km. Značilno je zabeležiti, kako veliko železnic — relativno — je že z električnim pogonom v Švici in v Avstriji.

Mednarodna gradbena razstava v Torinu. V Torinu se vrši letos spomladi (maj—junij) mednarodna gradbena razstava. Razstava se bo delila na tri velike oddelke: arhitektura (retrospektivna in moderna), stavbna obrt, uporaba električnih naprav. Prospekti so interesantom na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Borza

Dne 8. januarja 1926.

Denar.

Zagreb, Berlin 13.397—13.497 (13.43—13.45), Italija 226.95—229.35 (228.25 bl.), London 273.36—275.56 (274—274.20), ček 274.25 bl., Newyork 56.12—56.72 (56.40—56.425), Pariz 221—225 (217), Praga 166.535—168.535 (167.40—167.50), Dunaj 7.916—8.016 (7.9725), Curih 10.89—10.97 (10.92—10.93), Amsterdam 22.74 bl.

Curih, Belgrad 9.15—9.20 (9.15—9.20), Budimpešta 72.40—72.70 (72.40—72.70), Berlin 123.10—123.20 (123.20—123.30), Italija 20.88—20.92 (20.87—20.92), London 25.10—25.11 (25.097—25.107), Newyork 517.25—517.75 (517.25—517.75), Pariz 20.15—20.25 (19.90—20), Praga 15.80—15.85 (15.30—15.35), Dunaj 72.85—73.05 (72.85—73.05), Bukarešt 2.35—2.40 (2.35—2.40), Sofija 3.65—3.70 (3.675—3.725), Varšava 60—65 (60—65), Amsterdam 207.90—208.20 (207.70—208.20), Bruselj 23.45—23.55 (23.45—23.55).

Dunaj, Devize: Belgrad 12.5075—12.6090, Kodanjski 176.55—176.95, London 34.4225—54.5225, Milan 28.08—28.75, Newyork 709.35—711.85, Pariz 27.37—27.53, Varšava 86.75—87.25. Valute: dolarji 712—716, angleški funt 34.37—34.53, lira 28.52—28.72, dinar 12.52—12.58, češkoslovaška krona 10.99—11.11.

Praga, Devize: Lira 136.30, Zagreb 53.7775, Pariz 130.30, London 163.55, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 315—318, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 202, Ljubljanska kreditna 210 den., Merkantila 100—104, Prastedion 955 den., Slavenska 49 den., Kred. zavod 175—185, Srojne 125 den., Vevče 110—118, Stavbna 100—110, Sešir 115—120, zaklj. 115.

Zagreb 7% invest. posoj. 77—77.75, vojna odškodnina 311—319.50, za februar 293—295, Hrv. esk. 120—121, Kred. 133—135, Hipobanka 64—65, Jugobanka 105.50—106.50, Prastedion 900—965, Ljublj. kreditna 210 den., Srpska 145—146, Eksploatacija 33—38, Sečerana 380—385, Nihag 35 bl., Gutmann 300—320, Slavex 145 bl., Slavonija 41—44, Trbovlje 325—340, Vevče 110 den.

Dunaj, Podon-savsko-jadr. 663.000, Zivno 585.000, Tlpine 295.000, Greinitz 130.000, Trbovlje 34.000, Hrv. esk. 139.000, Leykam 150.000, Hipobanka 788.500, Mundus 910.000, Slavonija 52.000.

Blago.

Ljubljana, Les: Smrekove deske paralelne I., II., 20 in 25 mm, fco meja 580 bl., deske 20 mm III., fco meja 460—480, hrastovi hlodi (Sunja-Sisak) I., II., fco nakl. post. 475 bl., hrastovi plohi neobrobjeni I., II., 80, 90, 110, 130 mm, fco naklad. post. 1050 bl., bukovni hlodi od 30 cm prem. naprej I., od 3 m naprej, fco naklad. post. 240 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco vag. naklad. post. 1 vag. 310—310, zaklj. 310, pšenica bačka, fco vag. naklad. post. 295 bl., koruza, umetno sušena, fco vag. sremska post. 160 bl., koruza v peči sušena, fco vag. slov. post. 2 vag. 170—170, zaklj. 170, koruza nova, času primerno suha, fco vag. ban. post. 125 bl., koruza nova, času primerno suha, fco vag. slov. post. 130 bl., ajda domača, fco vag. slov. post. 260 bl., proso domače, fco vag. slov. post. 1 vag. 215—215, zaklj. 215, otrobi drobni, fco vag. slov. post. 128 bl., oves rešetani, fco vag. naklad. post. 130 bl.

Izpred sodišča

Ruska begunka-zdravnica. Že leta 1923. so ovadili rusko begunko Ano Rustanovičovo na Jansenicah zaradi mazaštva po § 343. Takrat pa je bila elegantna ruska zdravnica, ki je baje obiskovala medicinsko fakulteto v Varšavi, ni pa dovršila študij, ker je morala pobegniti, oproščena, češ, da ni zahtevala od žensk nobenega honorarja. Prišla pa so ponovno ovadbe, da se še vedno peča z mazaštvom in da hodijo k njej posebno ženske. Ne katere teh žensk so trdile, da jim zdravnik ni pomagal, ta pa jim je dala neke kapljice in kmalu je bilo dobro. Bila pa je ona tudi babica. Toda enkrat je imela zopet smolo. Neka ženska se je prehladila pri žetvi in dobila precej nevarno bolezen. Po petmesečnem zdravljenju je morala iti v bolnico, kjer je pa niso več sprejeli, češ, da je že prekasno in da je gnije že premočno razvito. Ženska je novembra lani umrla vsled raka in sodišče je izročilo vse tozadevne akte drž. pravdniku, ki je tožilo Rustanovičovo zopet po § 343. — Sodišče jo je obsodilo, da je kriva, ker se je obrtoma pečala z zdravljenjem brez medicinskega doktorata, in je poleg tega zamudila pri omenjeni bolnici čas za operacijo, vsled česar je ženska umrla. Rustanovičeva je dobila 5 dni hudega zapor. — V svojem prizivu je ugotavljala Rusinja, da je pogoj tega paragrafa zdravljenje več ljudi in pa obrtoma. Ona da je bila asistentka in je pomagala ljudem le v sili. — Državni pravdnik je poudarjal, da je povsem irelevantno, kaj je delala v bolnicah pod nadzorstvom zdravnikov. Glavno je, da nima pri nas dovoljenja izvrševati zdravniške obrti. Kar se pa tiče honorarja, je pa stvar ta, da mazaški nikdar ne zahtevajo plačila, ker vedo, da ga ne smejo, vzamejo ga pa. Senat pa je vpošteval njen priziv in je razveljavil sodbo sodišča v Kranjski gori, ter Rusinjo za enkrat oprostil, ker da ni zavrnila kot zdravnik in ni tega vršila obrtoma. Pač pa jo je predsednik prav resno opozoril, da naj se ne spušča več v ta nevaren posel.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 305 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometar v C	Psihrom. diferena v C	Nebo vetrovi	Padavine v mm
7./1. 21 h	743.9	0.7	0.4	megla z.	—
8./1. 7 h	742.1	0.0	0.5	megla —	—
8./1. 14 h	743.7	2.5	0.8	megla —	—

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. D.

Divjaki so jim sledili za petami in kričali: »Takuri mate Marion!« (Takuri je ubil Marion.) Upali so, da preplasijo mornarje, če jim razkrijejo vest o smrti njihovega poveljnika, a dosegli so vprav nasprotno: mornarji so bili tako razlučeni, da so se hoteli vreči na podležje. Le s težavo jih je mogel kapitan Crozet zadržati. Tako so prehodili dve milj. Oddelek je dospel do brega in se vkrcal v čolne, potem ko je pobral spotoma še posadko druge delavnice. Ves ta čas, ko so se vkrcavali, so sedeli divjaki mirno na tleh in se niso genili. Ko pa so se čolni začeli oddaljevati od brega, je začelo deževati kamenje. Takoj je četvero mornarjev, izvrstnih strelcev, poslalo na oni svet več glavarjev drugega za drugim. Domačini, ki še niso poznali strelnega orožja, so se zelo čudili.

Kapitan Crozet se je tako vrnil na »Mascarin«. Nemudoma je poslal čoln na otok Motu-Aro. Tam je morala ostati preko noči močna posadka, bolnike pa so prepeljali nazaj na krov.

Naslednji dan je kapitan to posadko še ojačil. Treba je bilo očistiti otok od črncev, ki so ga ogrožali. Tako so mogli brez skrbi zajemati vodo. Na otoku je bila vas istega imena, ki je štela tristo prebivalcev. Francozi so jo napadli. Pobili so šest glavarjev, ostale divjake pa so razpodili z bajonetni in vas zažgali. Ker ladja »Castnes« ni mogla odpluti brez jamborov in ker Crozet ni mogel več misliti na ponosne cedre, se je moral zadovoljiti s pomožnim jamborom. Vodo so nemoteno zajemali dalje.

Tako je minil mesec. Divjaki so parkrat poskusili, da se polaste otoka Motu-Aro, pa vedno brez

uspeha. Ko so prišle njihove piroge v bližino ladje, je zagrmel top in krogla je prerežala čoln na dvoje.

Končno so bili s popraviljem pri kraju. Treba je bilo še poizvedeti, če ni kdo od šestnajstih še pri življenju. Tudi so jih hoteli maskeževati. Čoln z več častniki in številnimi vojaki se je odpravil v Takurijevo vas. Ko so se ji približali, je hinavski in zavrtni glavar pobegnil z Marionovim plaščem na ramah. Vse koče v vasi so skrbno preiskali. V Takurijevi koči so našli lobanjo, ki je bila pred kratkim skuhana. Na njej je bilo še mogoče zaznati vtise kanibalovih zob. V leseni posodi so našli še človeško stegno. Dobili so tudi srajco z okrvavljenim ovratnikom, ki so jo spoznali za Marionovo, potem še obleko in samokrese mladega Vandricourta, različno orožje iz čolna in razdrapano jermenje, v bližnji vasi pa še očičeno in prekuhanu človeško črevo.

Te neizpodbitne dokaze morije in ljudozrštva so zbrali, človeške ostanke pa so spoštljivo zakopali. Nato so zažgali Takurijevo vas in vas glavarja Pik-Ore, njegovega sokrivca. Dne 14. julija 1772 sta obe ladji zapustili žalostni kraj.

Taka je bila Marionova katastrofa, ki se je ne hote spomni vsak popotnik, ki jadra proti obalam Nove Zelandije. Kapitan, ki ga to ne naredi opreznega, je nespameten kapitan. Novozelandci so še vedno zavrtni in ljudozrci. Tudi Cook jih je spoznal od te strani na svojem drugem popotovanju leta 1773.

Ko je čoln z njegove ladje »Adventure«, ki ji je poveljeval kapitan Furneaux, dne 17. decembra pristal na Novi Zelandiji, se ni več vrnil. Na njem je bil prvi mornar z devetimi možmi. Kapitana je zaskrbelo, zato je poslal poročnika Burneya, da jih poišče. Ko je Burney prispel na suho, pravi, da je zagledal strašen prizor morije in barbarstva: človeka že kar strese, če samo pomisli na kaj podčbnega. Po pesku so bile razmetane glave, črevo in pljuča. Nedaleč proč je par psos glodalo še druge take ostanke.

Da spopolnimo žalostno naštevaje, omenimo še ladjo »Brothers«, ki so jo leta 1815. napadli Novozelandci, dalje posadko z »Boyd« in kapitana Thompsona, umorjenega leta 1820. Končno je 1. marca 1829 glavar Emoraro pri Walkitai oplenil angleško jadnico »Hawes« iz Sydneya. Njegova ljudozrška tolpa je pobila več mornarjev, spekla njihova trupla in jih požrla.

Taka je ta Nova Zelandija, kamor je jadrata »Makarija« z bedasto posadko pod pijančevim poveljstvom.

Četrto poglavje.

Čeri.

»Makarija« je še vedno jadrata in jadrata. 2. februarja, šest dni po odhodu, ladja še vedno ni zagledala aucklandske obale. In vendar je bil veter ugoden, ker je neprestano pihal od jugozapada. Nagajali pa so jim tokovi, zato se je ladja komaj premikala. Viharno morje se je zaletavalo ladji v boke, da je kar jecala in se s težavo vzpenjala iz mokrih brezen med grivastimi valovi.

Na srečo se Willu Halleyu ni prav nič mudilo, zato ni razpel preveč jader. Da je to naredil, bi se brez dvoma jambor polomil. John Mangies je torej upal, da ničvredna škatlja vendar prispe srečno na cilj. Hudo mu je bilo samo radi tovarišev, ki jim taka vožnja in v takem prostoru ni mogla posebno prijati.

Vendar se nista pritoževali ne lady Helena, ne Mary Grantova, čeprav jima neprestano ploha ni dala, da bi si prišli oddahniti na krov. V kabini je bil slab zrak in zelo se je čutilo, kako je premetavalo ladjo po valovih. Zato sta večkrat pokukali na krov in ostali tam, dokler jih ni divjanje nevihte prepodilo nazaj v smrdečo klet. Le neradi sta se vrnili v zatohli prostor, ki je bil bolj primeren za tovor kakor pa za potnike, kaj šele za potnica.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv. Knez Serebrjani, roman. 6. zv. Zadržna na grmadi, povest. 7. zv. Ološki postrežek, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

Kaj pravite na to?

ako se pogledate v ogledalu in Vam začne Vaš

obraz in lasje delati skrbi? Za pravo nego Vaše polti, Vašega obraza in Vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznanci pravijo: od dobrega najboljši! 1. Fellerjeva prava kavkaška Elsa-pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto, ter je najmočnejšega učinka

zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. 2. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje perhlijaj, preprečuje izpadanje las in pre-rano osivelost, krhke lase napravi mehke in vošne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka

od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst. Elsa-pomad že obenem z zavojnico in poštnino za 33 Din, ali samo proti naprej poslanemu denarju, kar je po povzetju poštnina za 10 Din višja. Iaročja nasloviti: lekarnarju Eugen V. Fellerju v Slubici Donji, Elsatrg 134, Hrvatska.

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/1. Telefon šte. 980.

UNDERWOOD

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znakol

STANOVANJE

preprosto, snažno, iščem za takoj, tudi kot sestanovalec. Ponudbe prosim na upravo pod št. 135.

Prodajalka

dobra in zanesljiva moč, vajena meš. stroke, želi premeniti mesto. - Naslov v upravi lista pod št. 83.

PENZIIONISTU

duhovnemu ali svetnemu, dam v najem na splošno majhno posetje blizu mesta in cerkve. Lepo opremljeno stanovanje, prosta drva. Kje pove uprava pod št. 17.

Sobarica

ki je marljiva in poštena, se išče za takoj. - Pismene ponudbe z označbo plače na naslov: VERA TOMIČ, Petrij, Hrvat.

Sobo opremljeno, posetbeni vhod in z elektriko, od 1.1. - Novi Vodmat št. 62. 145

Po Din 4300.— napredaj

DVE SPALNICE

temno in svetlo politirani. Naslov v upravi. 132

ŠOFERJA

zanesljivega — dobrega avtomonterja — sprejme KOLINSKA TOVARNA v Ljubljani. 158

OPEKARSKI MOJSTER

se sprejme na opekarno z električnim pogonom. - Cenjene ponudbe na: V. MÜLLER, Zagorje o. S.

Slovenec, mizarški obrtnik v Zagrebu, iščem 2 UČENCA in 1 NADPOMOČNIKA

Prednost imajo trefni in krščanskega mišljenja, po možnosti nad 16 let stari, kateri so se že učili. I. BABIČ, Zagreb, Sajmišče 56. 159

POSESTVO

v Trbovljah, 5 minut od far. cerkve, 20 minut od rudnika, z enonadstropno hišo, gosp. poslopji, 13 jehov zemlje, polov. gozla, z vinogradom, pri okir. cesti ležeča, vse v najbolj. stanju, se takoj proda z vsem živim in mrtvim inventarjem. Cena jako ugodna. Ponudbe na upravo pod T.bovje 1.2.

POSTEN IN ZANESLJIV

skladiščni HLAPEC

SE IŠČE ZA TAKOJ z dobrimi spričevali, med drugim za razvažanje blaga po mestu. - Plača po dočvoru. - Na'andene v upravi lista pod št. 143.

IŠČE SE SAMSKI KOČIJAŽ

za mestno pristavo. Oglasiti se je: Povše-tova cesta št. 8.

Tovorni avto

znani. Mercedes, v najbolj. stanju, prodam. - Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 131.

Prodajam ŠV. STROJ

Singer - Cylinder, v jako dobrem stanju. - Naslov v upravi lista pod št. 144.

Lovsko DVOCEVKO

brezpetelinko, prodam. - Ramovž, Novi Vodmat 31.

Skladišče

suho in svetlo, s pisarniškimi prostori, na prometnem mestu, se ugod. odda. - Ponudbe pod: »Skladišče« na A'loma Company — Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Ire vsakovrstne, popravljajo trpežno in brezhibno

KOROŠEC, urar

prej Florijanska ulica, sedaj Barvarska s'eta št. 6 (za Reichovo tovarno). - Dohod tudi iz Poljan. c.

Lokal se išče

v središču mesta proti odškodnini. - Ponudbe na upravo pod: »Lokal 33«.

TRGOVSKO HIŠO

z 20 let obstoječo trgovino, potem hišo z gostilno, gospodar. poslojje s kletmi, enodružinsko stanovanjsko hišico, vrt in njivo, proda takoj radi rodbinskih razmer g. Iv. Müller, Trbovlje, Bevksko. Navedene nepremičnine so oddaljene 10 minut od kolodvora Trbovlje. Prodajo se skupno event. tudi deljeno. - Posreduje in ponudbe sprejema V. Müller, Zagorje ob Savi.

Lepe

pisar. prostore

se odda na prometni ulici. Vhod z ulice. - Pismene ponudbe pod: »PISARNA« na A'loma Company — Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Steklena

strešna opeka

je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

KOKS - CEBIN

Wollfova ulica 141. - Telefon 51

Psa

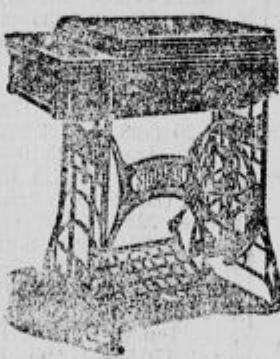
volčje pasme, kupim. - Ponudbe z navedbo cene upravi lista pod »Psa 116«.

Trgovci, obrtniki!

Napredaj je ali se da v najem lepa, nova HIŠA v Dravski dolini, v večjem industr. kraju, ob glavni cesti in postaji, zelo primerna za vsako obrt, v bližini Maribora, 4 sobe, 1 lokal, 2 kuhinji, skladišče, klet, hlev, drvarnica in vrt. Cena hiše 60.000 Din. Najemnina mesečno 600 Din. - Naslov pove uprava lista pod št. 154.

Trgovsko podjetje v Ljubljani sprejme pisarniško moč

popolnoma večšo strojepisja, stenografije in in srbehrvašne. Ponudbe pod »Pisarniška moč 800« na upravnistvo Slovenca.

15 letno jamstvo

Svetovno znani najboljši šivalni stroj je edino le Stowery za rodbinsko in obrtno rabo.

ZALOGA

L. BARAGA, Ljubljana SELEBURGOVA ULICA 6/1. Telefon šte. 980.

Odvetnik Dr. Fran Kandare

se je preselil s svojo pisarno iz Krškega v Ljubljano, Miklošičeva c. 20, zgradba »Okrožnega urada za zavarovanje delavcev« v Ljubljani, pritličje.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Poravnajte naročnino!

TRGOVSKO HIŠO

z 20 let obstoječo trgovino, potem hišo z gostilno, gospodarsko poslojje s kletmi, enodružinsko stanovanjsko hišico, vrt in njivo proda takoj radi rodbinskih razmer g. Iv. Müller, Trbovlje, Bevksko. Navedene nepremičnine so oddaljene 10 minut od kolodvora Trbovlje. Prodajo se skupno eventuelno tudi deljeno.

Posreduje in ponudbe sprejema V. Müller, Zagorje ob S.

Po izredno ugodni ceni je napredal 10.000 kom. mesnih konzerv

Interesenti, oz. kupci naj se javijo nepreključno do 18. januarja 1926 pri: ALOMA COMPANY, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1 (palača Slavenske banke).

Ali se hočete osvoboditi svojega reumatizma in trganja?

Zbadljive, sklede bolečine v udih in členkih, ostli ud, sključene roke in noge, trganje, bodljaji, zbadanje po raznih delih telesa, da se o slabe oči, so česte posledice reumatičnih in protinskih bolečin, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam

zdravljenje s piliščo, ki bo ozdravila, razredčila vedno kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne tako avano splošno ali tajno sredstvo, marveč izdelek, ki ga nam nudi v blagor bojnega človestva dobra mati narava.

Vsakomur poskušnja zastoj!

Pišite mi takoj in prejeli boste od založništva, ki lihi imam v vseh delcih, popolnoma zastoj in franko poskušajo s počnim navodilom. Sami se torej lahko pre-ričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Luchsalerstrasse Nr. 5. Abt. 319.

„SLOVENEČ“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda v tem med našim ljud tvom po deželi najbolj razširjenem dnevniku Vsak og as, pa bodisi v mahni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj napredaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je „Slovenec“ za insercijo ob vsaki priliki najbolj

za oglase

najbolj

priporočljiv!

Zahvala.

Za nebrojne izraze iskrenega sočutja, ki so nam došli ob priliki prebitke izgube našega preljubljenega soproga, odnosno očeta, gospoda

Andreja Gassnerja

se najpristržneje zahvaljujemo in prosimo, da se predragega pokojnika ohrani v blagem spominu

BOLZANO, mesca januarja 1926.

Rodbina Andrej Gassner.

Zahvala.

Za naši trdki izraženo sočalje ob priliki smrti našega mnogoletnega sošefa gospoda

Andreja Gassnerja st.

vele industrijalca

se najtopeje zahvaljujemo.

TRŽIČ, mesca januarja 1926.

Comačeva predilnica in tiskalnica Tržič

Ed. Glanzmann & And. Gassner.